

Προεδρείο: Ν. Κουράκος, Α. Αρώνης, Ι. Καλογήρου, Δ. Αγορής

Πρόεδρος (Κουράκος): Αρχίζοντας το τελευταίο απόγευμα της διημερίδας, θα ήθελα να πω, ότι το πρόγραμμά μας θα πρέπει να τηρηθεί και θα παρακαλέσω και τους εισηγητές και όσους στη συνέχεια θα κάνουν παρεμβάσεις, να κρατούν το χρόνο που θα ορίζεται για τις εισηγήσεις και για τις παρεμβάσεις.

Να κρατούν το χρόνο, έτσι ώστε να μπορέσει να γίνει και η συζήτηση και να απαντηθούν οι ερωτήσεις και να πάμε και σύμφωνα με το πρόγραμμα στο τέλος της διημερίδας μας, μια και το απόγευμα δε θα είναι εύκολο.

Μέχρι το διάλειμμα, όσοι θέλουν να κάνουν παρέμβαση, θα τους παρακαλούσα να φέρουν στο προεδρείο το χαρτί και, επίσης, μέχρι το διάλειμμα θα πρέπει και να δοθούν και οι ερωτήσεις προς τους εισηγητές του σημερινού απογεύματος.

Νομίζω, ότι μπορούμε να ξεκινήσουμε. Πρώτος εισηγητής είναι ο κύριος Μαγειρίας, με θέμα: «Εκτροπή νερού από την Υψηλή Συκιά προς τη Θεσσαλία», και τον παρακαλώ να πάρει το λόγο.

Θέμα: Εκτροπή νερού από την Υψηλή Συκιά προς τη Θεσσαλία

Εισηγητής: **Στ. Μαγειρίας**, διπλ. υδροενεργειακός μηχανικός

Κυρίες και κύριοι. Αγαπητοί φίλοι.

Για να είμαι ειλικρινής, είχα σκεφτεί αν θα πρέπει να συμμετάσχω σήμερα ή όχι, για τον απλούστατο λόγο, ότι τα ίδια πράγματα λέμε εδώ και 16 χρόνια τώρα. Αλλά σκέφτομαι, ότι έχω καθήκον να τα πω μια φορά ακόμα.

Το Νοέμβριο του 1972 στο ΤΕΕ, έγινε η πρώτη ανακοίνωσή μου για τη λύση αυτή, για την οποία γίνεται τώρα ο λόγος και ευχαριστώ όσους αναφέρθηκαν στη λύση αυτή. Από τότε ακολούθησαν πάρα πολλές ίδιες εκδηλώσεις και στο ΤΕΕ και στη ΔΕΗ και παντού, και σήμερα βρισκόμαστε μετά από 16 χρόνια εδώ, να πούμε τα ίδια πράγματα.

Η κακοποίηση της εκτροπής του Αχελώου-Θεσσαλία

Το έργο της «Εκτροπής του Αχελώου», είναι ένα μεγάλο για την εθνική Οικονομία έργο, αφού επίσημα πλέον, στα

σχετικά διαφημιστικά φυλλάδια που έχουν κυκλοφορήσει το 1987, γίνεται παραδεκτό, ότι το επήσιο κέρδος εκμετάλλευσης θα ανέρχεται σε 62 δισεκατομμύρια δραχμές (σχετικό Φυλλάδιο ΔΕΗ 1987).

Όμως, ο κακός χειρισμός του και η κακοποίησή του, που θα αναφέρουμε συνοπτικά πιο κάτω, έχουν καταστήσει το θέμα αυτό, πολύ προσφιλές για τους γελοιογράφους, ευθυμογράφους και, γενικότερα, αναφέρεται σαν παράδειγμα υποσχέσεων χωρίς αντίκρουσμα. Θα προσπαθήσουμε συνοπτικά να το εξηγήσουμε.

1. Σύντομο ιστορικό

Είναι γνωστό, ότι η θεσσαλική πεδιάδα, η μεγαλύτερη της χώρας με τα περισσότερα από 5 εκατομμύρια στρέμματα καλλιεργήσιμης γης, δεν έχει πολύ νερό. Και αν ακόμη στράγγιζαν τον Πηνειό ποταμό με τους παρα-

ποτάμους του — πράγμα φυσικά που δεν μπορεί να γίνει —, θα πότιζαν μόνον ένα μικρό ποσοστό αυτών των εκτάσεων. Και πρέπει να σημειωθεί ότι οι πεδινόι μόνο βοσκότοποι, που θα μπορούσαν, βεβαίως, και αυτοί να αρδευτούν, καταλαμβάνουν στη Θεσσαλική πεδιάδα άλλα 1,2 εκατομμύρια στρέμματα. Γίνεται φανερό, και αυτό το καταλάβαιναν πάντα, ότι χωρίς εμπλουτισμό της Θεσσαλικής πεδιάδας με νερά από γειτονικές λεκάνες, δεν μπορεί να υπάρξει ριζική λύση του προβλήματος. Και η πηγή αυτού του εμπλουτισμού, είναι μόνον ο Αχελώος ποταμός, ο μεγαλύτερος σε όγκο νερού καθαρά ελληνικός ποταμός. Γιατί, αν π.χ. η εκτροπή γινόταν από τον Αλιάκμονα, θα αχρηστεύονταν (θα έκλειναν) οι τρεις ήδη υπάρχοντες Υδροηλεκτρικοί Σταθμοί (ΥΗΣ) Πολυφύτου, Σφηκιάς και Ασωμάτων, καθώς επίσης και ο υψηλότερα ΥΗΣ «Παληάλωνα», του οποίου ήδη άρχισε η κατασκευή. Μέχρι το 1971 λοιπόν, δεν είχε βρεθεί η οικονομικά αποδεκτή λύση της εκτροπής νερού από τον Αχελώο προς τη Θεσσαλία, παρά το ότι είχαν γίνει πολλές προσπάθειες από ακριβοπληρωμένους ξένους και Έλληνες μελετητές (καναδική εταιρία S.N.C., ελβετική ΕΛΕΚΤΡΟ-BATT, ΔΕΗ, ιδιώτες μελετητές κ.λπ.).

Η εκτροπή νερού προς τη Θεσσαλία από τη λίμνη της Μεσοχώρας στον Άνω Αχελώο (Λύση Κουτσοκώστα), είχε αποδειχτεί ασύμφορη και απαράδεκτη και δικαιολογημένα είχε απορριφτεί από ΕΛΕΚΤΡΟ-BATT, ΔΕΗ και Κυβέρνηση (1971). Έτσι, η ΔΕΗ είχε αρχίσει την εκπόνηση σχεδίων για την αξιοποίηση του νερού του Αχελώου κατά μήκος της ροής του και η ΕΛΕΚΤΡΟ-BATT απεγνωσμένα προσπαθούσε να περάσει το δικό της σχέδιο μερικής άρδευσης της Θεσσαλικής πεδιάδας με αντλήσεις από υπόγεια νερά και με 10 περίπου φράγματα στους παραπόταμους του Πηνειού για αποθηκεύσεις νερού σ' αυτά, από τα οποία τα κυριότερα, ήταν τα φράγματα Κρύας Βρύσης Καλαμπάκας, Πύλης, Μουζακίου, Σμοκόβου και Παληοδερλί. Τα έργα όμως αυτά, ήταν πολυδάπανα, αμφίβολης αποτελεσματικότητας και αξιοπιστίας από πλευράς απόδοσης και, όπως αποδείχτηκε αργότερα, για το κυριότερο από αυτά, για το φράγμα Κρύας Βρύσης, η Ε.Σ.Υ.Ο. (Επιτροπή Συνεργασίας Υδατικής Οικονομίας) από εκπροσώπους τριών υπουργείων (Υπουργείο Συντονισμού, Δημοσίων Έργων, Γεωργίας και της ΔΕΗ), στη σχετική της έκθεση του Δεκεμβρίου 1977 διαπίστωνε: «Δια το εν λόγω έργον επισημαίνονται τεχνικές αδυναμίες (και κυρίως η προβλεπόμενη μικρά σχετικώς διάρκεια της ζωής του, λόγω φερτών υλικών), το δε κόστος κατασκευής του είναι λίαν υψηλόν». Η Ε.Σ.Υ.Ο. στην ίδια αυτή έκθεσή της ανέφερε σαφώς, ότι «...Η κατασκευή του φράγματος της Κρύας Βρύσης, καίτοι μελετημένον, θα πρέπει να ανασταλεί λόγω των υφισταμένων βασικών τεχνικών αδυναμιών και του απαιτούμενου υψηλού κόστους επενδύσεως αφ' ενός και της πιθανής υποκαταστάσεώς του δια των υδάτων της εκτροπής αφ' ετέρου». Το τελευταίο αυτό, το πρότεινε και η ίδια η ΕΛΕΚΤΡΟ-BATT στο σχετικό της τεύχος «Αξιοποίησις πεδιάδος Θεσσαλίας-εκτροπή Αχελώου, Ιαν. 1971, σελ. 2-7, 4-2». Την οικονομικά αποδεκτή αυτή λύση της εκτροπής νερού από τον Αχελώο προς τη Θεσσαλία, όπως αναφέραμε, δεν μπόρεσε να τη βρει ούτε η ΕΛΕΚΤΡΟ-BATT, ούτε κανένας άλλος μέχρι και το 1971.

«Λύση Μαγειρία»

Μέχρι τότε, τα σχέδια της υδροηλεκτρικής αξιοποίησης του Άνω Αχελώου, που είχε εκπονήσει η καναδική εταιρία S.N.C. με εντολή της ΔΕΗ, πρόβλεπαν μέχρι τη συμβολή στον Αχελώο του παραπόταμού του Κουμπουργιανίτικου, τους εξής τρεις ΥΗΣ με τα αντίστοιχα φράγματα τους:

α) της Μεσοχώρας,

β) του Αγίου Γεωργίου (με στάθμη λίμνης την 620 μ.) και

γ) της Χαμηλής Συκιάς (με στάθμη λίμνης την 460 μ.).

Το σχέδιο αυτό το είχε εγκρίνει η ΔΕΗ, είχαν γίνει οι απαραίτητες τοπογραφικές, γεωλογικές και λοιπές σχετικές εργασίες και είχαν ετοιμαστεί πολλά ογκώδη τεύχη. Κάτω από αυτόν τον ΥΗΣ Χαμηλής Συκιάς, η ΔΕΗ είχε μελετήσει μόνον ακόμα έναν ΥΗΣ, τον ΥΗΣ Αυλακίου. Τίποτα άλλο μέχρι τη λίμνη των Κρεμαστών δεν υπήρχε.

Φυσικά, περιττό να τονίσουμε, ότι για όλη αυτή την ιστορία, η ΔΕΗ είχε δαπανήσει τεράστια ποσά πολλών εκατομμυρίων δολλαρίων.

Τον Ιούνιο του 1972, εμφανίζεται η γνωστή πλέον «Λύση Μαγειρία» σε τεύχος με τον τίτλο «Ανάπτυξις της Θεσσαλίας εις πρώτον ενεργειακόν, γεωργοκτηνοτροφικόν και ποταμοπολικόν κέντρον της χώρας - Ιούνιος 1972».

Στην προμελέτη εκείνη, προβλεπόταν η εκτροπή προς τη Θεσσαλία μέσω Άνω Αχελώου, ποσοτήτων νερού από Αώο και Άνω Άραχθο. Η τελική αυτή εκτροπή από τον Άνω Αχελώο προς τη Θεσσαλία, τροποποιούσε το σχήμα αξιοποίησης του Άνω Αχελώου που είχε μελετήσει η S.N.C. και είχε εγκρίνει η ΔΕΗ, γιατί ήταν ασύμφορο, αντισυμβατικό και επικίνδυνο, αφού το φράγμα της Χαμηλής Συκιάς από τον πυθμένα του ποταμού μέχρι το στόμιο της υδροληψίας αποδεδειγμένα θα προσχωνόταν σε πολύ σχετικά μικρό χρονικό διάστημα (7-8 χρόνια) και θα αχρηστεύονταν ο ΥΗΣ Συκιάς. Συγκεκριμένα, με τη βελτίωση του σχήματος αξιοποίησης του Άνω Αχελώου, προτεινόταν η κατάργηση του υδροηλεκτρικού έργου Αγίου Γεωργίου (φράγμα και ΥΗΣ), η κατάργηση επίσης του ΥΗΣ Συκιάς και η κατασκευή στην ίδια αυτή θέση «Συκιά», μόνον ενός υπερυψωμένου φράγματος, δυόμιση περίπου φορές υψηλότερου από αυτό που είχαν μελετήσει S.N.C. και ΔΕΗ. Η βελτίωση αυτή που είχε προταθεί τότε, εκτός του ότι έδινε σοβαρή μείωση του κατασκευαστικού κόστους, έδινε επίσης και κέρδος ετήσιας ενεργειακής παραγωγής άνω των 100 εκατομμυρίων κιλοβαττών. Αυτή ήταν η βελτιωτική πρόταση στον Άνω Αχελώο. Το καθ' αυτό σχήμα της εκτροπής Αχελώος- Θεσσαλία από την εν λόγω λίμνη «Υψηλής Συκιάς», προτεινόταν με τις εξής δύο υποπαραλλαγές:

α. Από τη λίμνη «Υψηλής Συκιάς» στον Αχελώο (περιοχή Καληκώμης) προς την Παλαιοκαρυά Πύλης Τρικάλων, με αναρρύθμιση του νερού στην Παλαιοκαρυά, πριν ληφθεί η ενέργεια και χυθεί το νερό στη λίμνη Πύλης.

β. Πάλι από την ίδια αυτή λίμνη «Υψηλής Συκιάς» στον Αχελώο, αλλά αντί της εκτροπής προς τη λίμνη Πύλης, προτεινόταν η εκτροπή προς Οξυά-Λίμνη Μουζακίου-Μαυρομάτι.

Αυτή η τελευταία υποπαραλλαγή, είναι που εξαγγέλλεται

από την Κυβέρνηση και για την οποία γίνεται όλος ο λόγος.

Η αρμόδια Διεύθυνση της ΔΕΗ που χειριζόταν τα υδροηλεκτρικά, από την πρώτη στιγμή αντιμετώπισε εχθρικά τη «Λύση Μαγειρία», επειδή, όπως αναφέραμε, είχε ακριβοπληρώσει στην S.N.C. τις μελέτες για την αξιοποίηση του νερού κατά μήκος της κοίτης του Αχελώου, δηλαδή χωρίς εκτροπή προς τη Θεσσαλία και έθεσε σε εφαρμογή ένα σχέδιο απόρριψης οπωσδήποτε της «Λύσης Μαγειρία», διαστρεβλώνοντας την πραγματικότητα με κάποια «επιτροπή εξέτασης» του 1973 υπό τον αρμόδιο τότε προϊστάμενο κ. Α. Θερμανό. Δηλαδή, οι υπόλογοι των λαθών που κόστισαν ακριβά στη χώρα, έβαλαν «κριτές» τους εαυτούς τους. Η κυριότερη διαστρέβλωση που έγινε αφορούσε στην παραβολή της λαμβανόμενης υδραυλικής ενέργειας μεταξύ της αξιοποίησης κατά μήκος του Αχελώου και της εκτροπής προς τη Θεσσαλία, εννοείται, κατά τη «Λύση Μαγειρία». Έβγαζαν ότι, δήθεν, με τη «Λύση Μαγειρία», χάνονταν περισσότερα από ένα δισεκατομμύριο κιλοβατώρες, ενώ στην πραγματικότητα, όχι μόνο δε χανόταν τόση ενέργεια, αλλά απεναντίας κερδιζόταν και περίπου 500 εκατομμύρια κιλοβατώρες, εκτός του ότι κερδιζόταν και σε ισχύ 500 χιλιάδες κιλοβάτ (KW). Αυτό είναι το σύντομο ιστορικό. Σήμερα όλα αυτά έχουν πλέον ξεκαθαριστεί. Επειδή όμως, πιθανόν να υπάρχουν ακόμη επίδοξοι συνεχιστές για να προκαλέσουν κάποια σύγχυση, αναφέρουμε τα εξής σχετικά με την παραβολή της λαμβανομένης ενέργειας.

2. Παραβολή ενέργειας

Αξιοποιήσιμη υδατόπτωση: Το ερώτημα που τίθεται είναι: Πού είναι μεγαλύτερη, με την αξιοποίηση κατά μήκος του Αχελώου ή με τη «Λύση Μαγειρία»;

Καταρχήν, από τη «Μεσοχώρα» μέχρι τη στάθμη της λίμνης Συκιάς (στάθμη 550 μ.) η υδατόπτωση είναι ίδια και για τις δύο περιπτώσεις. Από εκεί και κάτω είναι:

1. Στην κατά μήκος του Αχελώου αξιοποίηση έχουμε τα εξής δύο κενά:

α. Μεταξύ της εξόδου του νερού από τον ΥΗΣ Αυλακίου (304 μ.) και της λίμνης Κρεμαστών. Παρά το ότι η ανωτάτη στάθμη λειτουργίας της λίμνης Κρεμαστών είναι η 282 μ., όχι μόνον η στάθμη αυτή δεν πιάστηκε ποτέ, έστω και στιγμιαία, αλλά αποδείχτηκε ότι η μέση ετήσια στάθμη λειτουργίας της είναι η 254 μ. Δηλαδή, το κενό αυτό είναι $304 - 254 = 50$ μ. Το καθαρό κενό των $304 - 282 = 22$ μέτρων, γνωστό σαν «κενό Τέμπλας», δεν μπορεί να αξιοποιηθεί ενεργειακά, γιατί τυχόν φράγμα εκεί θα γέμιζε από χονδρόκοκκο αμμοχάλικο σε 2-3 χρόνια. Ποτέ στο Πρόγραμμα της ΔΕΗ δεν υπήρξε «ΥΗΣ Τέμπλας».

β. Από την έξοδο του νερού από τον ΥΗΣ Στράτου μέχρι τη θάλασσα, έχουμε το δεύτερο κενό άλλων 25 μ., που δεν μπορεί επίσης να αξιοποιηθεί ενεργειακά, επειδή οι εκβολές του Αχελώου είναι ιχθυοτροφεία, υδροβιότοπος κ.λπ., που από τη σύμβαση του Χοράμσαρ, δεν μπορεί να θιγεί. Συνεπώς, απώλεια υδατόπτωσης στον Αχελώο $50 + 25 = 75$ μ.

2. Με την εκτροπή προς Θεσσαλία, έχουμε τη δυνατότητα αξιοποίησης μέχρι τη στάθμη 110 μ. (κατά την υ-

ποπαραλλαγή β, όπως αυτή δίνεται στην εν λόγω προμελέτη του 1972). Αφαιρώντας την αξιοποίηση των 35 μ. στον ΥΗΣ Παραποτάμου (ανάντη των Τεμπών), μένει κενό $110 - 35 = 75$ μ.

Δηλαδή, η αξιοποιήσιμη υδατόπτωση και στις δύο περιπτώσεις, συμπτωματικά, είναι η ίδια, με απώλειες υδατόπτωσης 75 μ. Τώρα, αν με την εκτροπή προς Θεσσαλία χάριν των αρδεύσεων, έχουμε κάποια απώλεια υδατόπτωσης, αυτό εξαγοράζεται πολλαπλάσια από το αρδευτικό όφελος. Και αυτό είναι γνωστό.

Μπορεί να τεθεί το ερώτημα. Αφού η αξιοποιήσιμη υδατόπτωση είναι η ίδια, τότε, πώς με την εκτροπή προς Θεσσαλία, έχουμε ενεργειακό κέρδος και 500 εκατομμύρια κιλοβατώρες; Η απάντηση είναι η εξής:

α. Η ίδια η ΕΛΕΚΤΡΟ-ΒΑΤΤ παραδέχεται ότι σε περίπτωση της εκτροπής, ένα μέρος των αρδεύσεων από υπόγειες αντλήσεις θα αντικατασταθεί με νερό από τον Αχελώο. Το ενεργειακό αυτό όφελος από τη μη κατανάλωση ρεύματος για τα αντλιοστάσια, υπολογίζεται σε 150 εκατομμύρια KWH, πράγμα που το απεδέχθη η σχετική επιτροπή του ΤΕΕ του Μαρτίου 1984.

β. Με την εκτροπή προς Θεσσαλία, μαζί με τα νερά από τον Αχελώο, αξιοποιούνται ενεργειακά και τα νερά των λεκανών Πύλης, Μουζακίου, καθώς και αυτά του Πηνειού στον ΥΗΣ Παραποτάμου, που χωρίς την εκτροπή, παραμένουν αναξιοποίητα. Αυτή η ενεργειακή εκμετάλλευση δίνει κέρδος μεγαλύτερο από 350 εκατομμύρια KWH. Συνεπώς, ενεργειακή υπεροχή της εκτροπής $150 + 350 = 500$ εκ. KWH. Η επιβεβαίωση της ενεργειακής υπεροχής της εκτροπής προς Θεσσαλία συγκριτικά με την αξιοποίηση κατά μήκος του Αχελώου, έγινε κατά τον πιο επίσημο τρόπο από τον ίδιο τον τότε Υπουργό Ενέργειας κ. Ε. Κουλουμπή σε συνέντευξή του, που δημοσιεύτηκε στο «Έθνος της Κυριακής» της 1ης Ιουλίου 1984. Ο δημοσιογράφος που του πήρε τη συνέντευξη, του έθεσε το εξής ερώτημα: «...Λέγεται ότι η εκτροπή των νερών του Αχελώου στη Θεσσαλία θα έχει σαν αποτέλεσμα τη μείωση της παραγωγής ενέργειας στα έργα που είναι ήδη κατασκευασμένα στον Αχελώο. Είναι σωστό αυτό;». Η απάντηση του Υπουργού κ. Κουλουμπή ήταν η εξής: «Η απώλεια ενέργειας στα έργα του Αχελώου θα αναπληρωθεί σχεδόν εξ ολοκλήρου από την κατασκευή των υδροηλεκτρικών έργων της εκτροπής στη Θεσσαλία. Συγκεκριμένα, με την κατασκευή των Υδροηλεκτρικών Έργων της Θεσσαλίας θα αυξηθεί η συνολική παραγωγή ενέργειας κατά 400 εκ. KWH περίπου, λαμβανομένων υπόψη και των απωλειών στα λειτουργούντα και κατασκευαζόμενα έργα της ΔΕΗ στον Αχελώο». Σαφέστερη απάντηση δεν μπορούσε να υπάρξει και αυτό το αναγνωρίζω στον Υπουργό κ. Κουλουμπή, γιατί έθεσε τέρμα σε μία «διαμάχη» 12 ετών περίπου με τους ψευδολόγους, που βάνουσα διαστρεβλώνοντας την πραγματικότητα, προξένησαν ανυπολόγιστη ζημία στη χώρα από την καθυστέρηση τόσων ετών, που εσκεμμένα και παραπλανητικά δημιούργησαν. Και η λαμβανόμενη ενεργειακή υπεροχή της εκτροπής αυτής, δεν είναι 400, αλλά 500 εκατομμύρια KWH, όπως ήδη αναφέραμε και που εύκολα αποδεικνύεται επακριβώς οποτεδήποτε χρειαστεί. Δε θα

φιλονικήσουμε όμως με τον κ. Κουλουμπή για τη διαφορά αυτή των 100 εκατομ. KWH.

3. Ποσότητα νερού εκτροπής από τον Αχελώο-Προστασία περιβάλλοντος

Στο θέμα αυτό προκλήθηκε και εξακολουθεί να προκαλείται σύγχυση, από το ίδιο αυτό κύκλωμα των ανθρώπων, που τόσα χρόνια τώρα πολέμησαν λυσσαλέα την εκτροπή αυτή για να την ματαιώσουν ή τουλάχιστον να την κουτσουρέψουν. Η προσπάθειά τους τώρα έγκειται στο να μειώσουν όσο γίνεται την ποσότητα του νερού εκτροπής από τον Αχελώο, με διάφορες αστήρικτες δικαιολογίες. Όλα όμως είναι καθαρά, αφού και η ίδια η ΕΛΕΚΤΡΟ-BATT στο σχετικό της τεύχος «Αξιοποιήσις πεδιάδος Θεσσαλίας-Εκτροπή του Αχελώου, Ιανουάριος 1971» και στη σελίδα 4-21 σαφώς αναφέρει: «... Έχει όμως ήδη αποδειχθεί ότι, εάν κατασκευασθεί η εκτροπή, η ποσότης ύδατος θα πρέπει να είναι η μεγαλύτερα δυνατή προς τον σκοπόν μειώσεως της ανά μ^3 δαπάνης του ύδατος». Πώς έχουν όμως τα πράγματα με τα νερά αυτά;

- α. Ο Αχελώος στις εκβολές του έχει μέσο ετήσιο όγκο νερού περίπου 5.000 εκατομμύρια κυβικά μέτρα (5 δι-σεκατομμύρια κυβικά μέτρα).
- β. Στην επίμαχη θέση «Συκιά», από τη λίμνη της οποίας γίνεται η εκτροπή προς τη Θεσσαλία, ο μέσος ετήσιος όγκος νερού είναι 1545 εκατομμύρια κυβικά μέτρα (μέση παροχή $49 \mu^3/\delta\lambda.$), δηλαδή, περίπου 30% του συνολικού νερού του Αχελώου. Και πρέπει να σημειωθεί ότι μέχρι το σημείο αυτό, τα νερά αυτά του Αχελώου είναι θεσσαλικά νερά, που ανήκουν στους Νομούς Τρικάλων και Καρδίτσας, αν και αυτό για μεγάλα εθνικά έργα δεν έχει τόσο σημασία.
- γ. Η διάμετρος της σήραγγας προσαγωγής του νερού από τη λίμνη «Υψηλής Συκιάς» στον Αχελώο προς τη Θεσσαλία, είναι 6,0 μ. (διατομή $28,27 \mu^2$), από την οποία μπορεί να περάσει άνετα παροχή όχι $49 \mu^3/\delta\lambda.$, αλλά και $100 \mu^3/\delta\lambda.$ Και για τόσα έχει υπολογιστεί να περάσουν σαν αιχμή. Προκύπτουν τα εξής ερωτηματικά: Γιατί θέλουν από αυτή τη μεγάλη σήραγγα να στείλουν προς τη Θεσσαλία μόνον 1104 εκατομμύρια κυβικά μέτρα νερού το χρόνο, δηλαδή παροχή $35 \mu^3/\delta\lambda.$; Γιατί θέλουν αυτή τη μεγάλη και δαπανηρή σήραγγα να την έχουν εκτός λειτουργίας (κλειστή) το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου, στέλνοντας προς τη Θεσσαλία μόνον αυτά τα $35 \mu^3/\delta\lambda.$ και τα υπόλοιπα $49-35 = 14 \mu^3/\delta\lambda.$ να τα στέλνουν προς τον ΥΗΣ Συκιάς κάτω από το φράγμα Συκιάς; Δεν καταλαβαίνουν πόσο αντισυμβατικό είναι αυτό; Δεν καταλαβαίνουν ότι έτσι κουτσουρεύουν, τόσο την εκτροπή όσο και αυτόν τον «περιβόητο» ΥΗΣ Συκιάς, του οποίου η κατασκευή είναι εντελώς άχρηστη και αποτελεί το αγκάθι της κανονικής και οικονομικής κατασκευής της εκτροπής αυτής; Δεν καταλαβαίνουν ότι αυτό επιπλέον αποτελεί και κατασπατάληση του δημοσίου χρήματος;

«Προστασία περιβάλλοντος»

Αφήνοντας από την παροχή των $49 \mu^3/\delta\lambda.$ στη θέση «Συκιά», να περνούν τα $14 \mu^3/\delta\lambda.$ προς τον Αχελώο, επικαλούνται, δήθεν, την «προστασία του περιβάλλοντος» σε δυο σημεία, α) στις εκβολές του Αχελώου και β) αμέ-

σως κάτω από το φράγμα Συκιάς. Αυτό όμως είναι παραπλανητικό για τους εξής λόγους:

- α. Όταν δεν υπήρχε στον Αχελώο κανένα φράγμα, δηλαδή πριν από 25 χρόνια περίπου και κατά τους πιο χαμηλούς σε νερό μήνες Αύγουστο και Σεπτέμβριο, που η παροχή του νερού έφτανε μόνον τα λίγα κυβικά μέτρα το δευτερόλεπτο, δεν καταστρέφονταν, φυσικά, ο υδροβιότοπος των εκβολών του Αχελώου. Σήμερα που υπάρχουν στον Κάτω Αχελώο τα τρία φράγματα των Κρεμαστών, Καστρακίου και Στράτου, που δίνουν τη δυνατότητα να ρυθμίζονται πλήρως τα χειμερινά νερά του, πράγμα που δεν υπήρχε τότε, υπάρχει η δυνατότητα κατά τη χαμηλή σε νερά καλοκαιρινή περίοδο, να δίνεται στις εκβολές η απαραίτητη ποσότητα νερού από το υπόλοιπο μετά την εκτροπή $5000-1500 = 3500$ εκατομ. μ^3 . Καταρρίπτεται, λοιπόν, το «επιχείρημα» αυτό.
- β. Αμέσως κάτω από το φράγμα Συκιάς, αρχίζει να αυξάνεται η παροχή του Αχελώου φτάνοντας την παροχή από $49 \mu^3/\delta\lambda.$ στη «Συκιά» στην παροχή των $55 \mu^3/\delta\lambda.$ στη θέση «Αυλάκι». Συνεπώς, δε χρειάζεται να αφήνονται και $14 \mu^3/\delta\lambda.$ από τη λίμνη Συκιάς με το δικαιολογητικό, δήθεν, της «προστασίας του περιβάλλοντος». Εκεί που πραγματικά είναι καταστραμμένο το περιβάλλον, είναι στη λεκάνη του Πηνειού ποταμού, που στην ουσία, από τα Τρίκαλα και κάτω, παύει να υπάρχει ποταμός. Πολλές φορές, δεν υπάρχει ούτε καν ροή νερού. Εκεί χρειάζεται το νερό, τόσο για τη διάσωση του Πηνειού, όσο — εκτός των αρδεύσεων — και για την κάλυψη των αναγκών σε βιομηχανικό νερό, υδρεύσεις κ.λπ. και ιδιαίτερα για την ύδρευση της Λάρισας, που εξελίσσεται σε μεγαλούπολη με πολλά υδρευτικά προβλήματα κατά την καλοκαιρινή περίοδο. Η προσωρινή λύση του προβλήματός της αυτού από τις υπόγειες αντλήσεις, κινδυνεύει να διαταραχθεί σοβαρά από την υπερεντατική τους εκμετάλλευση, αν θα είναι ανεπαρκής η εκτρεπόμενη από τον Αχελώο ποσότητα νερού. Συγκεκριμένα, από τα 1104 εκατομμύρια κυβικά μέτρα νερού το χρόνο από τον Αχελώο, αν διατεθούν για τη διάσωση του περιβάλλοντος του Πηνειού κατά τη θερινή περίοδο και για εξασφάλιση του βιομηχανικού νερού τα 300 εκατομμύρια κυβικά μέτρα, απομένουν για τις αρδεύσεις μόνον $1104-300 = 804$ εκατομ. κυβικά μέτρα νερού. Αυτά όμως επαρκούν για αρδεύσεις στη θεσσαλική πεδιάδα μόνον $804.000.000 : 604 \mu^3/\sigma\tau\rho./\acute{\epsilon}\tau\omicron\varsigma = 1.256.250$ στρεμμάτων. Αν υπολογίσουμε τις αρδεύσιμες στη Θεσσαλία εκτάσεις σε $4.000.000$ στρέμματα, γίνεται φανερό, ότι το υπόλοιπο είναι $4.000.000 - 1.256.250 = 2.743.750$ στρέμματα, που δε θα μπορούσαν να αρδευτούν πλήρως, έστω κι αν εξαντλούσαν όλα τα υπόγεια νερά και στράγγιζαν τον Πηνειό με τους παραποτάμους του. Και φυσικά γίνεται λόγος για μία μέση υδατική κατάσταση. Οι αρδεύσεις όμως απαιτούν εγγυημένο νερό και υπολογίζονται, όχι για κάποιο μέσο υδραυλικό έτος, αλλά για πολύ χαμηλότερο (30-35%).

Γίνεται σαφές, γιατί από τη λίμνη Συκιάς στον Αχελώο, θα πρέπει να εκτραπούν προς τη Θεσσαλία τα 1500 εκατομμύρια κυβικά μέτρα και όχι μόνον τα 1104. Υπάρχει, όμως, και άλλος αντίλογος προς τους αρμόδιους της

ΔΕΗ, αλλά και προς τον ίδιο τον Υπουργό Περιβάλλοντος κ. Ε. Κουλουμπή, ο εξής:

Αφού προφασίζονται την «προστασία του περιβάλλοντος», με το να θέλουν να αφήσουν τόσο μεγάλη παροχή νερού από τη λίμνη Συκιάς προς τα κάτω στον Αχελώο, είναι υποχρεωμένοι να απαντήσουν στα εξής ερωτήματα:

1. Πόσο νερό άφησαν από τη λίμνη Ταυρωπού προς τον Ταυρωπό; Απάντηση: Μηδέν.
2. Πόσο νερό θα αφήναν από τα φράγματα Στενού και Καλαρίτικου προς τα κάτω από τη βάση τους στον Άνω Άραχθο, κατά την υπάρχουσα μελέτη; Μηδέν.
3. Πόσο νερό άφησαν από τη λίμνη του Λάδωνα προς τα κάτω από το φράγμα; Μηδέν.
4. Και ένα τωρινό παράδειγμα. Πόσο νερό αφήνουν οι «υπερασπιστές του περιβάλλοντος» να περάσει από τη λίμνη Πηγών Αώου προς τα κάτω στον Αώο, για να μην καταστραφεί το περιβάλλον αυτού του όμορφου ποταμού; Πάλι μηδέν. Και όχι μόνον αυτό, αλλά θέλουν να στραγγίσουν κυριολεκτικά και το λίγο νεράκι (λιγότερο από $1 \text{ m}^3/\delta\lambda.$) και από τη γειτονική λεκάνη «Βάλια Κάλντα» του Αώου, ρίχνοντάς το και αυτό στη λίμνη Πηγών Αώου και από εκεί προς τον Μετσοβίτη ποταμό, στεγνώνοντας κυριολεκτικά τον Αώο μέχρι τη Βωβούσα. Αυτό, όμως, το τελευταίο έγκλημα θα πρέπει να αποτραπεί και να μη θιγεί, τουλάχιστον, η «Βάλια Κάλντα», μία από τις ωραιότερες τοποθεσίες της χώρας.

Αυτοί είναι οι «υπερασπιστές» του περιβάλλοντος, που χρησιμοποιούν το «επιχείρημα» αυτό για να δικαιολογήσουν την παροχή νερού των $14 \text{ m}^3/\delta\lambda.$, που θέλουν να αφήσουν να περάσει από τη λίμνη Συκιάς προς τον Αχελώο και όχι προς τη Θεσσαλία με τις τεράστιες υδατικές της ανάγκες. Στο κάτω-κάτω της γραφής, τα νερά αυτά είναι θεσσαλικά και ας μην προσπαθούν μερικοί να ξεσηκώσουν τους Αιτωλοακαρνανές σε διαμαρτυρίες, χωρίς να υπάρχει κανένας λόγος και ανησυχίες για τις εκβολές του Αχελώου.

Τι συμβαίνει όμως και χρησιμοποιούνται τόσα ανορθόδοξα μέσα για να κατακρατηθεί μία τόσο σημαντική ποσότητα νερού από τη λίμνη Συκιάς στον Αχελώο;

4. ΥΗΣ Αυλακίου και ΥΗΣ Συκιάς στον Αχελώο

Η απάντηση στα πιο πάνω αναφερόμενα είναι η εξής: Η ΔΕΗ, για τους λόγους που ανέφερα στην αρχή, δεν ήθελε, ούτε και θέλει, να καταργηθούν στον Αχελώο έργα της που είχε προγραμματίσει να κατασκευάσει πριν εμφανιστεί η «Λύση Μαγειρία» της εκτροπής. Και αυτό, παρά το γεγονός ότι, όπως παρεδόχθη και ο Υπουργός κ. Κουλουμπής τον Ιούλιο ακόμη του 1984, όχι μόνο δε θα χάσει ενέργεια, αλλά θα κερδίσει και 400 εκατομμύρια κιλοβατώρες το χρόνο (κατά τον κ. Κουλουμπή) ή κατ'εμένα 500 εκατομμύρια κιλοβατώρες, χωρίς να υπολογίζουμε και το τεράστιο αρδευτικό όφελος από την εκτροπή. Αυτό το ενεργειακό κέρδος για τη ΔΕΗ, έστω των 400 εκατομ. KWH, σημαίνει κέρδος τουλάχιστον 60 δις δραχμών, αφού, για παράδειγμα, για να πάρει περίπου 200 εκατομ. KWH από το έργο Πηγών Αώου —που στην πραγματικότητα θα πάρει πολύ λιγότερα—, δαπανά περισσότερα από 30 δις δραχμών. Δεν είναι όμως μόνον

αυτά τα 60 δις δραχμές που θα έχει η ΔΕΗ από την πραγματοποίηση της «Λύσης Μαγειρία» της εκτροπής, αλλά θα υπάρξει οικονομία άλλων τόσων περίπου δισεκατομμυρίων δραχμών για το κράτος, από τη μη κατασκευή του έργου Κρύας Βρύσης Καλαμπάκας, που θα υποκατασταθεί από το νερό της εκτροπής, πράγμα που παραδέχεται και υποδεικνύει, μάλιστα, την υποκατάσταση αυτή και η ίδια η ΕΛΕΚΤΡΟ-BATT στο σχετικό της τεύχος «Εκτροπή του Αχελώου», Ιανουάριος του 1971, όπως ήδη αναφέραμε, στις σελ. 2-7 και 4-2.

Τα δύο επίμαχα υδροηλεκτρικά έργα που ήθελε και θέλει να κατασκευάσει η ΔΕΗ στον Αχελώο είναι ο ΥΗΣ Αυλακίου αμέσως επάνω από τη λίμνη των Κρεμαστών και σε συνέχεια προς τα επάνω ο ΥΗΣ Συκιάς, κάτω από το σημείο της εκτροπής. Είναι αυτονόητο ότι αν κατασκευαστούν αυτοί οι δύο ΥΗΣ, δεν μπορεί να γίνει η εκτροπή νερού προς τη Θεσσαλία, γιατί το νερό αυτό από το σημείο της εκτροπής (λίμνη Συκιάς), αν πάει προς τη Θεσσαλία, δε μένει νερό για τους δύο αυτούς ΥΗΣ και αντίστροφα, αν γίνουν οι ΥΗΣ αυτοί, δεν μπορεί να γίνει η εκτροπή. Σχετικά μ' αυτό, ο Σύλλογος Διπλωματούχων Μηχανικών ΔΕΗ, με πρόεδρο τότε το σημερινό σύμβουλο του Υπουργείου Γεωργίας κ. Δ. Πολυχρονόπουλο, είχε προβεί το 1981 σε καταγγελία, που δημοσιεύτηκε στον ημερήσιο Τύπο της 11 Σεπτεμβρίου 1981, στην οποία μεταξύ άλλων αναφερόταν: «...Τέλος, στο πρόγραμμα κατασκευής νέων Υδροηλεκτρικών Σταθμών της ΔΕΗ (αναθεώρηση 1981) προβλέπονται να κατασκευαστούν δύο σταθμοί, στη Συκιά και στο Αυλάκι, που η κατασκευή τους δεν επιτρέπει την εκτροπή υδάτων του Αχελώου προς Θεσσαλία» (βλ. π.χ. «ΡΙΖΟΣΠΑΤΗΣ», Παρασκευή 11 Σεπτεμβρίου 1981, «Αυγή» κ.ά.).

Και κάτι σχετικό, πολύ σημαντικό. Η ίδια η ΕΛΕΚΤΡΟ-BATT στο τεύχος της που αναφέρθηκε «Αξιοποιήσις πεδιάδος Θεσσαλίας - Εκτροπή του Αχελώου, Ιανουάριος 1971 και στη σελίδα 5-1 αναφέρει: «... Η μελέτη απέδειξε ότι, οιαδήποτε εκτροπή (ακόμη και μόνον 400 εκατομ. m^3 κατ' έτος) υδάτων εκ του Άνω Αχελώου εις Θεσσαλίαν, θα καθίστα άπαντα τα υδροηλεκτρικά έργα τα προβλεπόμενα επί του Αχελώου ανάντη των Κρεμαστών οικονομικώς ασύμφορα και θα ημπούδιζεν ούτω την κατασκευήν των». Σαφέστερα δεν μπορούσε να γίνει. Άρα, αφού σήμερα η ΔΕΗ παραδέχεται ότι θα εκτρέψει προς τη Θεσσαλία όχι 400 εκατομμύρια, αλλά 1104 εκατομμύρια κυβικά μέτρα νερού, δεν έπρεπε να γίνεται ούτε καν λόγος για κατασκευή των ΥΗΣ Αυλακίου και Συκιάς. Και όμως συμβαίνει το εξής περιεργό:

ΥΗΣ Αυλακίου

α. Ενώ ο Πρωθυπουργός της χώρας, στις 13 Μαρτίου 1983 στο Κιλελέρ, εξήγγειλε την εκτροπή του Αχελώου στη Θεσσαλία, έναν ακριβώς μήνα αργότερα, στις 13 Απριλίου 1983, η ΔΕΗ έδινε ανακοίνωση στον ημερήσιο Τύπο (βλ. π.χ. «Καθημερινή», Τετάρτη 13 Απριλίου 1983), για πρόσκληση σε μειοδοτικό διαγωνισμό εκτέλεσης εργασιών «Κατασκευή μόνιμης οδού προσπέλασης, Τμήμα Εμπεσός-Περδικάκι ΥΗΕ Αυλακίου». Δηλαδή, προσπάθεια καθαρού τσιταρισμού της πρωθυπουργικής εξαγγελίας της εκτροπής Αχελώου-Θεσσαλίας.

β. Έπειτα, όμως, από την αντίδραση φορέων της Θεσ-

σαλίας και άλλων ενεργειών, η ΔΕΗ, αναγκάζεται να σταματήσει τις σχετικές εργασίες και με σχετική της δεύτερη ανακοίνωση στον ημερήσιο Τύπο (π.χ. «Καθημερινή», Παρασκευής 1ης Ιουλίου 1983), γνωστοποιεί ότι οι εργασίες αυτές «αναβάλλονται επ' αόριστον».

- γ. Παραδόξως, με τα τεύχη εκδήλωσης ενδιαφέροντος «Εκτροπή Αχελώου ποταμού και αξιοποίηση της Θεσσαλικής πεδιάδας, Παράρτημα Α, 1987», εμφανίζονται δύο πίνακες (II.1 και II.2, Ενεργειακά στοιχεία έργων Αχελώου και Θεσσαλίας), στους οποίους περιλαμβάνεται πάλι ο ΥΗΣ Αυλακίου, επεξηγώντας μάλιστα κάτω από τους πίνακες, ότι «...οι παρενθέσεις αναφέρονται σε ανάπτυξη του Αχελώου που περιλαμβάνει το ΥΗΕ Αυλακίου»!

ΥΗΣ Συκιάς — Εκτροπή από τον Αχελώο προς τον Αχελώο

Όταν η ΔΕΗ είδε ότι το Υδροηλεκτρικό Έργο (ΥΗΕ) Αυλακίου συναντά μεγάλες αντιδράσεις στη Θεσσαλία, έριξε το βάρος της στον Υδροηλεκτρικό Σταθμό Συκιάς και για να κατευθύνει τα πνεύματα, μείωσε την εγκαταστημένη ισχύ του από 220 MW σε 60 MW, βάζοντας επιπλέον και μία ακόμη μικρή μονάδα των 5 MW για τη θερινή του λειτουργία. Αυτό όμως είναι τέχνασμα, που μπορεί να ξεγελάσει μόνον τους μη ειδικούς. Και αυτό για τον εξής απλό λόγο, γιατί και με αυτήν την ισχύ των 65 MW (65.000 KW), μπορεί να περάσει από αυτόν τον ΥΗΣ Συκιάς προς τα κάτω στον Αχελώο, μεγαλύτερη παροχή από τη μέση ετήσια των 49 μ³/δλ. στη λίμνη Συκιάς. Η απόδειξη είναι η εξής: Ο τύπος της ισχύος είναι $N = 9 \cdot Q \cdot H$, όπου N η ισχύς σε KW, Q η παροχή σε μ³/δλ. και H η αξιοποιούμενη καθαρή υδατόπτωση, η οποία στην προκειμένη περίπτωση για τη στάθμη 500 μ. της λίμνης Συκιάς, H θα είναι περίπου 100 μ. Λύνοντας την απλή αυτή εξίσωση ως προς Q , θα έχουμε $Q = N : 9$: $H = 65.000 \text{ KW} : 9 : 100 = 72 \text{ μ}^3/\delta\lambda.$

Έτσι, ενώ διακηρύσσουν ότι κάνουν εκτροπή από τον Αχελώο προς τη Θεσσαλία, στην ουσία με αυτόν τον ΥΗΣ Συκιάς, ετοιμάζουν εκτροπή από τον Αχελώο προς τον Αχελώο! Δεν πρέπει, κατά συνέπεια, να εκπλησσει κανείς από τα ειρωνικά σχόλια δημοσιογράφων, πολιτικών και άλλων, ότι δε γίνεται η εκτροπή του Αχελώου προς τη Θεσσαλία.

Και για να τελειώνουμε με αυτό το μεγάλο κεφάλαιο των νερών που πρέπει να εκτραπούν για την κάλυψη των υδατικών αναγκών της Θεσσαλίας, θα αναφέρουμε τις απόψεις δύο επιτροπών, που έχουν διατυπωθεί και γραπτά.

1. Η επιτροπή εξέτασης της εκτροπής του 1973 (Ομάδα Θεριανού), είχε υπολογίσει με μέση παροχή τότε 67 μ³/δλ. στη θέση «Συκιά», ότι στη Θεσσαλία πρέπει να εκτραπεί παροχή 53,3 μ³/δλ., δηλαδή ετήσιος όγκος νερού 1680 εκατομ. κυβ. μ.

2. Η επιτροπή Ε.Σ.Υ.Ο. που αναφέρθηκε, στη σχετική της έκθεση του Δεκεμβρίου 1977, είχε προτείνει την εκτροπή προς τη Θεσσαλία παροχής 50 μ³/δλ., δηλαδή μέσου ετήσιου όγκου νερού 1577 εκατομμυρίων κυβικών μέτρων.

Μπορεί όμως να υπάρξει και το εξής ερωτηματικό. Εξασφαλίζεται το πέρασμα και η αποθήκευση αυτής της ποσότητας νερού, ώστε να χρησιμοποιηθεί κατά την αρ-

δευτική περίοδο; Η απάντηση είναι θετική και αποδεικνύεται ως εξής:

α. Παροχή Αχελώου αρδευτικής περιόδου

Κατά τους αρδευτικούς μήνες Μάιο, Ιούνιο, Ιούλιο, Αύγουστο, Σεπτέμβριο και Οκτώβριο, ο όγκος νερού του Αχελώου μέχρι τη Συκιά, που φυσικά, δε χρειάζεται επιπλέον αποθήκευση, αλλά άμεση απόδοση στις αρδεύσεις με μικρή μόνον ημερήσια ρύθμιση, ανέρχεται σε 340 εκατομμύρια κυβικά μέτρα.

β. Αποθήκευση νερού (χρήσιμος όγκος)

	εκατομ. κυβικά μέτρα
1. Στη λίμνη Μεσοχώρας	220
2. Στη λίμνη Γλύστρας	100
3. Στη λίμνη Συκιάς	480
4. Στη διδύμη λίμνη Πύλης-Μουζακίου	630
Σύνολο αποθήκευσης λιμνών	1.430

Από αυτά τα 1430 εκατομ. κυβ. μ., πρέπει να αφαιρεθεί το 80% των νερών των δύο λεκανών Πύλης-Μουζακίου, δηλαδή ποσότητα 220 εκατομ. κυβ. μ. Το υπόλοιπο 1430 — 220 = 1210 εκατ. κυβ. μ., θα είναι αποθηκευτική δυνατότητα για το νερό του Αχελώου.

Προσθέτοντας και τα 340 εκατομμύρια κυβικά μέτρα του Αχελώου της θερινής περιόδου, έχουμε συνολική δυνατότητα όγκου νερού αξιοποίησης $340 + 1210 = 1550$ εκατομμύρια κυβικά μέτρα, που εντελώς συμπτωματικά, είναι όσος ο πλήρης όγκος νερού μέσου έτους στη θέση «Συκιά». Αν κάποιο έτος ο όγκος νερού θα είναι μικρότερος του μέσου, θα υπάρξει κάποιο υδατικό έλλειμμα. Αν, πάλι, κάποιο έτος θα είναι σε υδραυλικότητα μεγαλύτερος του μέσου, η πλεονάζουσα ποσότητα εκτός του ότι θα δώσει περισσότερη ενέργεια, το νερό αυτό σε συνέχεια θα εμπλουτίσει τον υπόγειο ορίζοντα με τη ροή του προς τον Πηνειό και κατά μήκος αυτού. Συμπερασματικά, από τα πιο πάνω αναφερόμενα, συνάγεται ότι ολόκληρη η μέση παροχή των 49 μ³/δλ. από τη λίμνη Συκιάς, θα πρέπει να εκτραπεί προς τη Θεσσαλία για πλήρη αξιοποίησή της (παραγωγή ενέργειας, άρδευση, ύδρευση, διάσωση Πηνειού) και όχι προς τη Θεσσαλία να εκτραπεί παροχή μόνον 35 μ³/δλ., ώστε σώνει και καλά με τα υπόλοιπα 14 μ³/δλ. να κατασκευαστεί ο ΥΗΣ Συκιάς, με τον επικρεμάμενο κίνδυνο, αυτός ο εντελώς αδικαιολόγητος ΥΗΣ να καταστραφεί από τις γνωστές ενεργές «Κατολισθήσεις Πηγών» κάτω από το φράγμα Συκιάς. Από όσα αναφέραμε, γίνεται κατανοητό ότι η προσπάθεια κατασκευής αυτού του ΥΗΣ Συκιάς, χωρίς επιχειρήματα που να τεκμηριώνουν την αναγκαιότητα κατασκευής του, αποτελεί προσπάθεια εξαπάτησης της κοινής γνώμης και φυσικά, μια χωρίς προηγούμενο κατασπατάληση του δημοσίου χρήματος, αφού η προσπάθεια αποστέρησης από τη Θεσσαλία αυτής της παροχής των 14 μ³/δλ., δηλαδή νερού όγκου 441 εκατομμυρίων μ³, σημαίνει αποστέρηση αρδεύσεων σε 690 χιλιάδες στρέμματα.

5. «Έργα κεφαλής της εκτροπής»

Ένα άλλο σημείο εξαπάτησης της κοινής γνώμης, είναι τα διαφημιζόμενα «έργα κεφαλής της εκτροπής», όπως κατά κόρον, το κάνουν με το ΥΗΕ Μεσοχώρας, που μόνον «έργο κεφαλής εκτροπής» δεν είναι. Στη διεθνή κα-

θορισμένη ορολογία των ασχολούμενων με μελέτες ενός υδροηλεκτρικού έργου εκτροπής (λίμνη-σήραγγα εκτροπής ή σήραγγα προσαγωγής-Υδροηλεκτρικός Σταθμός), έργα κεφαλής, είναι μόνον τα άμεσα έργα στην κεφαλή της σήραγγας αυτής, δηλαδή, υδροληψία, εσχάρεις συγκράτησης επιπλεόντων κορμών δένδρων, χόρτων κ.λπ. για να μην μπαίνουν στη σήραγγα, θυροφράγματα κύρια και βοηθητικά, αεραγωγοί κ.λπ. Αυτά είναι τα έργα κεφαλής μιας οποιασδήποτε εκτροπής και όχι ολόκληρα υδροηλεκτρικά έργα που βρίσκονται σε μερικές υδροηλεκτρικές βαθμίδες ψηλότερα στον ποταμό από το εν λόγω έργο εκτροπής, άσχετα, αν τα νερά αυτών των βαθμίδων θα χρησιμοποιηθούν χαμηλότερα από τη λίμνη του έργου, από το οποίο θα πραγματοποιηθεί η εκτροπή.

Δύο πράγματα μπορεί να συμβαίνουν. Ή οι άνθρωποι αυτοί είναι άσχετοι σε παρόμοια τεχνικά θέματα, ή τα λένε εσκεμμένα, για να παρουσιάζουν τα πράγματα ότι, δήθεν, πραγματοποιούν την εκτροπή, χωρίς αυτό να συμβαίνει. Ας επιτρέψουμε μία ερώτηση. Μπορεί το υδροηλεκτρικό έργο της Μεσοχώρας να λειτουργήσει χωρίς να γίνει η εκτροπή ή όχι; Βεβαίως ναι. Ας τη θέσουμε τώρα την ερώτηση διαφορετικά. Έστω, για παράδειγμα, ότι σε έναν ποταμό με 10 υδροηλεκτρικές βαθμίδες, όπως ο Αλιάκμονας, κάνουμε την εκτροπή προς τη Θεσσαλία από την 5η βαθμίδα και, συγκεκριμένα, από τη λίμνη Παληάλωνα. Θα ήταν οι υπόλοιποι προς τα επάνω 5 ΥΗΣ (Ελάφι, Καλόχι, Βενέτικος, Τρίκωμο και Μετόχι), «έργα κεφαλής» της εκτροπής αυτής; Μα, βεβαίως, όχι.

Είναι σαφές, ότι γίνεται εσκεμμένη παραπλάνηση, με το να ονομάζουν το ΥΗΕ Μεσοχώρας, ως «έργο κεφαλής της εκτροπής» νερού από τον Αχελώο στη Θεσσαλία. Ακόμη, όμως, μεγαλύτερη παραπλάνηση της κοινής γνώμης, επιχειρείται με το διαφημιστικό φυλλάδιο της ΔΕΗ του 1987, όπου αναγράφεται ότι: «...Τα βασικά έργα που απαιτούνται για την εκτροπή του Αχελώου στη Θεσσαλία, σε συνοπτική περιγραφή είναι τα εξής: Υδροηλεκτρικό Έργο Μεσοχώρας, Υδροηλεκτρικό Έργο Συκιάς κ.λπ.». Εδώ πλέον πρόκειται περί καθαρής απάτης, με το να ονομάζουν το ΥΗΕ Συκιάς, έργο εκτροπής νερού προς τη Θεσσαλία, αφού το έργο αυτό απλούστατα, το νερό από τον Αχελώο το εκτρέπει προς τον Αχελώο. Και φυσικά, πρόκειται περί εξαπάτησης και της ίδιας της Κυβέρνησης.

6. Άρδευση περιοχής Αλμυρού, Νομού Μαγνησίας

Ένα άλλο σημείο που συνηγορεί υπέρ της αναγκαιότητας εκτροπής ολόκληρης της ποσότητας νερού της παροχής των 49 μ³/δλ., είναι και η αναγκαιότητα άρδευσης της περιοχής Αλμυρού. Από τον υπογράφωντα, από παλιά ακόμη, είχε προταθεί, με την κατασκευή του φράγματος «Παλιοδερλί» στον Άνω Ενιπέα, το νερό από τη λίμνη αυτή να κατευθυνθεί για την άρδευση τουλάχιστον 180.000 στρεμμάτων στην περιοχή του Αλμυρού. Αυτό είναι εύκολο να πραγματοποιηθεί, γιατί η στάθμη της λίμνης «Παλιοδερλί» είναι η 350 μ., πράγμα που επιτρέπει το πέρασμα του νερού προς τη λεκάνη του Αλμυρού και ο χρήσιμος όγκος νερού της λίμνης αυτής είχε υπολογιστεί από την ΕΛΕΚΤΡΟ-BATT σε 120.000.000 μ³, που επιτρέπουν την πλήρη άρδευση 120.000.000 μ³ : 640 μ³/στρ./έτ. = 187.500 στρεμμάτων.

Και, φυσικά, αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί υπό την προϋπόθεση, ότι νερό από την εν λόγω λίμνη «Παλιοδερλί», που προοριζόταν για αρδεύσεις στην περιοχή Φαρσάλων, θα αντικατασταθεί εκεί με νερό εκτροπής από τον Αχελώο.

Στο σημείο αυτό κρίνουμε σκόπιμο να αναφερθεί, ότι η επίμαχη εκτροπή με τη «Λύση Μαγειρία», είχε υιοθετηθεί από το Τμήμα του ΤΕΕ του Νομού Μαγνησίας, το οποίο το διατύπωσε σαφέστατα στο Τεύχος «Τεχνικά Χρονικά» Νο 1-2/77, σελ. 121-122, όπου στις «Προτάσεις βασικών έργων» αναφέρεται: «Για να αξιοποιηθούν οι εκτάσεις παρά τη Λίμνη Κάρλα και τον Αλμυρό, απαιτείται η εκτέλεση σημαντικών έργων όπως παρακάτω», αναφέροντας, μεταξύ άλλων, ότι «αυτό μπορεί να επιτευχθεί και με τη «Λύση Μαγειρία, περίληψη της οποίας επισυνάπτουμε». Στη συνέχεια, στην ίδια αυτή σελίδα 122, το Τμήμα του Νομού Μαγνησίας του ΤΕΕ αναφέρει επί λέξει τα εξής: «...Φρονούμε ότι η λύση Μαγειρία εξασφαλίζει τις καλύτερες προϋποθέσεις άρδευσης και προτείνουμε όπως εξεταστεί το ταχύτερο η δυνατότητα εφαρμογής της». Και, φυσικά, χρειάζεται κι άλλο τόσο σχεδόν νερό για την άρδευση άλλων 160.000 στρεμμάτων στην περιοχή της Κάρλας από τα νερά του Αχελώου, σε αντικατάσταση από τα νερά της Κρύας Βρύσης, κατά την πρόταση της ΕΛΕΚΤΡΟ-BATT. Αυτή λοιπόν, η ρεαλιστική δυνατότητα άρδευσης από τα νερά εκτροπής του Αχελώου μόνο σε Αλμυρό-Κάρλα 180 + 160 = 340 χιλιάδων στρεμμάτων εύφορης γης, παύει να υπάρχει, αν περικοπεί το νερό της εκτροπής και περιοριστεί μόνο σε 1104 εκατομμύρια κυβικά μέτρα, από τη δυνατότητα εκτροπής 1500 εκ. μ³. Από αυτό και μόνο το παράδειγμα αποστέρησης από Αλμυρό-Κάρλα 220 εκατομμυρίων κυβικών μέτρων νερού για την άρδευση αυτών των 340.000 στρεμμάτων, η προξενούμενη ετήσια ζημία, μόνον προς 10.000 δρχ. το στρέμμα, δίνει απώλεια ίση με 340.000 στρ. × 10.000 δρχ./στρ. = 3,4 δις δραχμές το χρόνο, εκτός των 15 περίπου δις δραχμών για τον άχρηστο ΥΗΣ Συκιάς.

Προτείνω στο Βολιώτη Υφυπουργό Γεωργίας και μηχανικό κ. Δ. Πιτσιώρη, να διαβάσει τα πιο πάνω αναφερόμενα και να δώσει εξηγήσεις στο λαό του Νομού Μαγνησίας, γιατί επέτρεψε τόσα χρόνια τώρα να κουτσουρεύεται η «Λύση Μαγειρία», να αχρηστεύεται ο ίδιος ο πνευματικός ιδιοκτήτης αυτής της λύσης και να αποστερείται ο Νομός Μαγνησίας του μοναδικού νερού που μπορεί να αλλάξει τη μορφή του. Γιατί δεν πιστεύω να υπάρξει αφελής που να πιστεύει, ότι όταν δε θα επαρκεί το νερό εκτροπής από τον Αχελώο, θα κάθονται οι αγρότες των Νομών Τρικάλων, Καρδίτσας και Λαρίσης, να βλέπουν και να αφήνουν το νερό να περνά προς το Νομό Μαγνησίας, αφήνοντας τα δικά τους χωράφια απόπιστα.

Είναι ακόμα καιρός να κάνει ο Υφυπουργός κ. Πιτσιώρης, αυτό που δεν έκανε μέχρι σήμερα, δίνοντας εντολή να σταματήσει κάθε κουβέντα για κατασκευή του ΥΗΣ Συκιάς και το πολύτιμο νερό από τον Αχελώο να φέρει την ευλογία και στο Νομό Μαγνησίας. Γιατί, ας μη γελιόμαστε. Αν, από τα 1104 εκατομμύρια μ³ νερού της εκτροπής που θέλουν να στείλουν στη Θεσσαλία, αφαιρέσουμε τα 300 εκατομμύρια για τη διάσωση του Πηνειού, για βιομηχανικό νερό και άλλες υδατικές ανάγκες και αφαι-

ρέσουμε και τα 220 εκατομμύρια μ^3 νερού για την υποκατάσταση των αρδεύσεων σε Αλμυρό-Κάρλα, έχουμε αμέσως $1104-300-200 = 584$ εκατομ. μ^3 , που αρδεύει μόλις $584.000.000 \mu^3$: $640 \mu^3/\sigma\tau\rho. = 912.500$ στρέμματα. Και πρέπει να αναφερθεί και το ότι σήμερα αρδεύονται πλημμελώς περί τα 2.000.000 στρέμματα, δηλαδή με $370 \mu^3/\sigma\tau\rho.$ αντί $640 \mu^3/\sigma\tau\rho.$ Άρα, μόνο για τη μετατροπή των στρεμμάτων αυτών σε πλήρως αρδεύσιμα, χρειάζεται συμπληρωματικό νερό 540 εκατομ. μ^3 , από το υπόλοιπο των 584 εκατομ. μ^3 . Με άλλα λόγια, πάλι ο μεγάλος θεσσαλικός κάμπος θα μείνει απόστιος, αφού οι αρδεύσεις από τις λίμνες Πύλης, Μουζακίου και Σμοκόβου, είναι σχετικά ασήμαντες μπροστά στις τεράστιες υδατικές ανάγκες της Θεσσαλίας. Ελπίζω όλα αυτά να τα καταλάβει ο κ. Πιτσιώρης, γιατί προσωπικά πιστεύω ότι και αυτός έχει πέσει θύμα παραπλάνησης.

7. «Ομάδα TEE 1984» για την εξέταση της «Λύσης Μαγειρία»

Στις 30 Μαρτίου 1983 έστειλα προς το TEE επιστολή μου (Αρ. Πρ. 5523/30.3.83) με το εξής περιεχόμενο: «...Σαν ειδικός σε θέματα αξιοποίησης υδάτινου δυναμικού, θα ήθελα να θέσω υπόψη σας ζητήματα που αφορούν στις μελέτες και ειδικά στα σχήματα υδροηλεκτρικής αξιοποίησης των ποταμών μας για την ταχύτερη και συμφερότερη εκμετάλλευσή τους πολλαπλής σκοπιμότητας (ενέργεια, αρδεύσεις κ.λπ.) καθώς και στον προγραμματισμό τους. Παρακαλώ να μου γνωρίσετε την απόφασή σας σχετικά με την πρακτική αντιμετώπιση της εξέτασης των θεμάτων αυτών».

Το TEE, στη φιλόφρονα απάντησή του από 14 Απριλίου 1983 με τη φράση «...είναι γνωστή άλλωστε η ισχυρή παρουσία σας στον επιστημονικό τομέα που αναφέρεσθε», δέχτηκε στη συνέχεια η εξέταση αυτή που είχα ζητήσει, να αρχίσει από τη βασική εργασία μου με τη λύση που είχα προτείνει για την «Εκτροπή Αχελώου».

Από το TEE περίμενα μία αντικειμενική εξέταση της εργασίας μου αυτής, που επί 11 συνεχή ως τότε χρόνια, βάναυσα κακοποιούνταν και διαστρεβλώνονταν από την αρμόδια Υπηρεσία της ΔΕΗ, ιδιαίτερα στην παραβολή της παραγόμενης ενέργειας μεταξύ του σχήματος αυτού της εκτροπής και της αξιοποίησης του νερού κατά μήκος της κοίτης του Αχελώου, γιατί έδιναν ότι, δηθεν, με το σχήμα της εκτροπής, χάνονταν περισσότερα από ένα δισεκατομμύριο κιλοβατώρες, ενώ όπως ανέφερα στην αρχή, κερδίζονταν και μισό δισεκατομμύριο κιλοβατώρες. Δηλαδή, επρόκειτο για νοθεία της τάξης του ενάμιση δισεκατομμυρίου κιλοβατμών.

Υποτίθεται ότι σε μία αντικειμενική επιτροπή εξέτασης του TEE, δε θα έπρεπε να συμμετέχουν άτομα της εν λόγω Υπηρεσίας της ΔΕΗ, που ευθύνονταν για τις διαστρεβλώσεις που γίνονταν. Ή αν συμμετείχαν και τέτοια άτομα, τότε, θα έπρεπε στην επιτροπή αυτή να συμμετέχω και εγώ, για να αναγραφούν στη σχετική έκθεση όλες οι απόψεις. Συνέβη όμως ότι δεν έπρεπε να συμβεί. Στην «επιτροπή εξέτασης» του TEE που συγκροτήθηκε, από τα 5 συνολικά μέλη της, οι δύο ήταν της εν λόγω Υπηρεσίας της ΔΕΗ και μάλιστα ο ένας, ο ίδιος, ο προϊστάμενος. Και χωρίς τη δική μου συμμετοχή. Από την έκθεση που υπέβαλε η επιτροπή αυτή και από τη σχετική εκδήλωση που έγινε στο TEE στις 23 Μαρτίου 1984, δηλαδή ακριβώς πριν από 4 χρόνια, αποδείχτηκε ότι η επιτρο-

πή αυτή χρησιμοποίησε το TEE για να συγκαλύψει τις ευθύνες για τις διαστρεβλώσεις και καθυστερήσεις που γίνονταν, να προκληθεί νέα σύγχυση και νέος τορπιλισμός της εκτροπής αυτής. Τα πιο πάνω αναφερόμενα, αποδεικνύονται από τα εξής γεγονότα, που μπορούν να ελεγχθούν:

1. Ενώ ο Πρωθυπουργός της χώρας εξήγγειλε την εκτροπή αυτή στην επέτειο του Κιλελέρ στις 13 Μαρτίου 1983, στο κείμενο της συνοδευτικής επιστολής, που δυστυχώς προσυπέγραψε ο τότε πρόεδρος του TEE κ. Ν. Δεσύλλας, σχετικά με τις υδατικές ανάγκες της Θεσσαλίας, έβαλαν τη φράση «...και η τυχόν κάλυψή τους με εκτροπή Αχελώου» (βλ. επιστολή προέδρου TEE αρ. πρωτ. 4671/2 Μαρτίου 84). Είναι σαφές, ότι αυτό το «τυχόν», σημαίνει ότι μπορεί η εκτροπή αυτή να γίνει, αλλά μπορεί και να μη γίνει.

2. Ενώ αρχικά επιχείρησαν να παρουσιάσουν στην έκθεση αυτή, ότι χάνονται με το σχήμα αυτό της εκτροπής, περισσότερα από ένα δισεκατομμύριο κιλοβατώρες ενέργειας, συγκριτικά με την αξιοποίηση κατά μήκος του Αχελώου, έπειτα από προφορικά μου παράπονα στον κ. Ν. Μπατιστάτο, τη μέρα ακριβώς της εκδήλωσης στο TEE, δηλαδή στις 23 Μαρτίου 1984, παρουσίασαν νέο διορθωμένο «πίνακα παραβολής ενέργειας», μειώνοντας τη διαφορά από ένα, σε μισό περίπου δισεκατομμύριο κιλοβατώρες, σαν απώλεια ενέργειας της εκτροπής συγκριτικά με την αξιοποίηση του νερού του Αχελώου κατά μήκος της κοίτης του. Δηλαδή, τη νοθεία από 1,5 δισεκατομμύριο κιλοβατώρες τη μείωσαν σε ένα δις κιλοβατώρες, αφού στην πραγματικότητα όχι μόνο με το σχήμα αυτό της εκτροπής δε χάνεται μισό δις ΚΗW, αλλά και κερδίζεται μισό δις ΚΗW, όπως επανειλημμένα έχει λεχθεί.

Όπως ανέφερα στην αρχή, τη διαστρέβλωση αυτή που προξένησε μεγάλη ζημία στη χώρα, την αποκατέστησε ο τότε Υπουργός Ενέργειας κ. Ε. Κουλουμπής με τη συνέντευξή του στο «Έθνος της Κυριακής» της 1ης Ιουλίου 1984, δηλαδή 3 μήνες αργότερα.

3. Στη συνοπτική έκθεση που είχε επισυναφθεί στη συνοδευτική επιστολή του προέδρου του TEE που αναφέρθηκε, στη σελίδα 2 και στην παράγραφο (ι) αναφερόταν: «Το έργο Αυλακίου πρέπει να προχωρήσει όσο το δυνατό ταχύτερα σαν πλήρες υδροηλεκτρικό». Ο τορπιλλισμός της πρωθυπουργικής εξαγγελίας για την εκτροπή αυτή, που είχε γίνει ένα χρόνο νωρίτερα, είναι σαφής, γιατί αν κατασκευαζόταν το υδροηλεκτρικό έργο Αυλακίου «σαν πλήρες υδροηλεκτρικό», αυτό σημαίνει, ότι όλα τα νερά από τη λίμνη Συκιάς, θα κατευθύνονταν προς τη λίμνη Αυλακίου και όχι προς τη Θεσσαλία. Έχουμε δηλαδή, εκτροπή του Αχελώου... προς τον Αχελώο και όχι προς τη Θεσσαλία. Όλα τα υπόλοιπα είναι παραπλανητικά και χωρίς καμία αξία. Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφερθεί, ότι στο ίδιο αυτό συνοπτικό κείμενο αλλά στην παράγραφο (ε), γίνεται μνεία και για εκτροπή προς τη Θεσσαλία «...ίσως μέχρι 1500 εκατομ. μ^3 , αν είναι δυνατή η κατασκευή αντιστρεπτού σταθμού» (εννοεί τον ΥΗΣ Συκιάς). Από αυτή την παράγραφο, συνάγονται τα εξής:

- a. Παραδέχονται την αναγκαιότητα εκτροπής προς τη

Θεσσαλία 1500 εκατομμυρίων κυβικών μέτρων νερού, άσχετα από πού και πώς αυτά θα μπορούσαν να δοθούν.

- β. Με το «σαν πλήρες υδροηλεκτρικό» όμως έργο Αυλακίου, για τη Θεσσαλία δεν απομένει ούτε σταγόνα νερού. Έτσι, εξηγείται και η προσπάθεια παρουσίασης απωλειών, δήθεν, ενέργειας με την εκτροπή νερού προς τη Θεσσαλία. Θέλουν το Αυλάκι.

Όλες αυτές τις ζημιολόγους ενέργειες της «Ομάδας ΤΕΕ του 1984», τις κατήγγειλα με έκθεση-καταγγελία μου προς τον πρόεδρο του ΤΕΕ (αρ. πρωτ. 6246/2.4.1985), από 9 σελίδες με 16 φωτοτυπίες (με κοινοποίηση και προς τα Τμήματα του ΤΕΕ Κεντρικής και Δυτ. Θεσσαλίας (Λάρισα) και Νομού Τρικάλων).

Ο πρόεδρός του κ. Ν. Δεσούλλας, στις τόσο σοβαρές καταγγελίες μου, δυστυχώς δεν απάντησε.

8. Τελευταία εξέλιξη της εκτροπής «Αχελώος-Θεσσαλία»

Σε όσα περιγράφηκαν στην προηγούμενη παράγραφο για τις «δραστηριότητες» της εν λόγω «Ομάδας εξέτασης του ΤΕΕ», πρέπει να συμπληρωθεί, ότι όλος ο λόγος γινόταν για τη χάραξη «λίμνη Υψηλής Συκιάς-Παλαιοκαρυά-λίμνη Πύλης», που αποτελούσε τη μία παραλλαγή της «Λύσης Μαγειρία». Για άλλες παραλλαγές της ίδιας αυτής λύσης, δε γινόταν κανένας απολύτως λόγος μέχρι τότε.

Έτσι, κυριολεκτικά μια εβδομάδα αργότερα από την εκδήλωση στο ΤΕΕ (23.3.84), την 1η Απριλίου 1984, στον εορτασμό του Κιλελέρ στη Λάρισα, ο Πρωθυπουργός εξαγγέλει τη συγκεκριμένη αυτή χάραξη, δηλαδή «την κατασκευή του φράγματος Παλαιοκαρυά (ύψους 100 μ.) με τα συναφή έργα και αντίστοιχο Υδροηλεκτρικό Σταθμό» (βλ. π.χ. «Καθημερινή» 12 Μαΐου 1984). Και ενώ θα νόμιζε κανείς, ότι επιτέλους το θέμα έληξε, αποκαλύπτεται το εξής καταπληκτικό. Τον Ιούνιο του ίδιου έτους 1984, δηλαδή κυριολεκτικά δύο μήνες μετά την εν λόγω πρωθυπουργική εξαγγελία, η αρμόδια Διεύθυνση της ΔΕΗ η ΔΑΥΕ (Δ/νση Αναπτύξεως Υδροηλεκτρικών Έργων), εμφανίζει δύο ογκώδεις τόμους με τον τίτλο «Εκτροπή Αχελώου στη Θεσσαλία - προκαταρκτική μελέτη - Ιούνιος 1984», στους οποίους κατά κύριο λόγο, προτείνεται το δεύτερο σκέλος της «Λύσης Μαγειρία», δηλαδή η εκτροπή «λίμνη Υψηλής Συκιάς-λίμνη Μουζακίου-Μαυρομμάτι», που φυσικά είναι εντελώς αντίθετο από αυτό που έδωσαν να εξαγγείλει ο Πρωθυπουργός. Και επειδή, όπως γίνεται εύκολα κατανοητό, αυτοί οι δύο ογκώδεις τόμοι, θέλουν 6-7 μήνες —αν όχι περισσότερους— για να μελετηθούν και συνταχθούν, αβίαστα συνάγεται το συμπέρασμα, ότι ενώ στον Πρωθυπουργό (μέσω του αρμόδιου Υπουργού κ. Ε. Κουλουμπή) έδιναν στοιχεία για εξαγγελία εκτροπής προς Παλαιοκαρυά Πύλης, με απόλυτη μυστικότητα ετοίμαζαν τον τορπιλλισμό αυτής της πρωθυπουργικής εξαγγελίας. Και αυτό είναι αυταπόδεικτο, αφού ο Πρωθυπουργός της χώρας στην επόμενη εξαγγελία του της εκτροπής στο Κιλελέρ το 1985, δεν έκανε πλέον λόγο για εκτροπή προς Παλαιοκαρυά. Γινόταν λόγος για εκτροπή προς Οξιά-Πευκόφυτο, με αναρρυθμιστικό φράγμα μεταξύ Οξιάς-Πευκόφυτου και σε συνέχεια προς Μαυρομμάτι.

Το 1986 άλλαξαν πάλι τα σχέδια, γιατί ύψωσαν τη στάθμη της λίμνης Συκιάς και τη φτάσαν στη στάθμη 550 μ. από 520 μ., που μέχρι τότε την υπολόγιζαν, ενώ από το καλοκαίρι του 1978 με την έκθεση τριών ξένων ειδικών, γνώριζαν ότι το φράγμα Συκιάς, μπορούσε να έχει υψόμετρο μεγαλύτερο και από 550 μ., όπως πολλές φορές το έλεγα και το είχα γράψει.

Αλλά και το 1987 για μία ακόμη φορά άλλαξαν τα σχέδια, λαμβάνοντας νέο μήκος σήραγγας, τοποθετώντας τον ΥΗΣ Πευκόφυτου από την ανατολική πλευρά του ρέματος που τον είχαν, στα δυτικά αυτού του ρέματος και ακριβώς στη θέση που τον είχα τοποθετήσει (Σταθμός Οξιάς) στην πρώτη βασική εργασία μου του 1972, δηλαδή πριν από 16 ολόκληρα χρόνια. Γίνεται σαφές, ότι όλο και κάτι βρίσκουν για να διαιωνίσουν την κατάσταση αυτή για να μην αρχίσει ποτέ η πραγματική κατασκευή της εκτροπής αυτής. Το πράγμα θυμίζει το «χαλί της Πηνελόπης», που το ύφαινε την ημέρα μπροστά στους «μνηστήρες» και το βράδυ το ξήλωνε για να μην το τελειώσει ποτέ, περιμένοντας την επιστροφή του Οδυσσέα. Τι περιμένουν οι κύριοι αυτοί; Είναι απλό. Περιμένουν να βρουν ευκαιρία να κατασκευάσουν τους δύο Υδροηλεκτρικούς Σταθμούς Συκιάς και Αυλακίου στον Αχελώο, διαιωνίζοντας την έναρξη κατασκευής της εκτροπής, για να πουν μετά. Ε, αφού τώρα φτιάξαμε τους δύο αυτούς ΥΗΣ, να τους λειτουργήσουμε πρώτα καμιά εικοσαριά χρόνια, ώσπου να «εξαγοραστούν» και μετά αρχίζουμε την εκτροπή. Γι' αυτό επιβάλλεται, αν πραγματικά θέλουν οι αρμόδιοι να αρχίσει η κατασκευή της εκτροπής με τη βασική της σήραγγα, θα πρέπει να δώσουν άμεση εντολή στη ΔΕΗ να βγάλει οριστικά από τον προγραμματισμό των έργων της, αυτούς τους δύο ζημιολόγους ΥΗΣ Συκιάς και Αυλακίου, αφού την αξία της εκτροπής και το λαμβανόμενο τεράστιο ετήσιο όφελος από αρδεύσεις και παραγωγή ενέργειας, δεν τολμούν πλέον να αμφισβητήσουν.

Με αυτά όμως τα τεχνάσματα, τις συνεχείς αλλαγές και παλινδρομήσεις τους, εκτός του ότι δίνουν το δικαίωμα να τους χαρακτηρίζουν αδαείς και άσχετους, έχουν εμπλακεί σε αδιέξοδα, τόσο στην αξιοποίηση του Άνω Αχελώου, όσο και στην ίδια την εκτροπή. Θα εξηγήσουμε συνοπτικά τα δύο αυτά αδιέξοδα:

α. Λανθασμένη αξιοποίηση Άνω Αχελώου

Στις αρχές του 1981, το πρόγραμμα αξιοποίησης του Άνω Αχελώου πρόβλεπε κάτω από τον ΥΗΣ Μεσοχώρας, την κατασκευή της λίμνης Γλίστρας με τον ΥΗΣ Γλίστρας (βλ. π.χ. «Καθημερινή» 31 Μαρτίου 1981), που ήταν και το σωστό σχήμα. Τώρα, ανατρέποντας το σχήμα αυτό, επιχειρούν να προωθήσουν για κατασκευή το σχήμα του ΥΗΣ Μεσοχώρας με μακριά σήραγγα μήκους 8 χλμ., χωρίς το έργο Γλίστρας, δηλαδή με απ' ευθείας σύνδεση με τη λίμνη Συκιάς. Το σχήμα όμως αυτό, συγκριτικά με το σχήμα του 1981, είναι σοβαρά ζημιολόγο, γιατί σύμφωνα με τα στοιχεία της ίδιας της ΔΕΗ (Εκτροπή του Αχελώου-Προμελέτη 1984):

1. Με την ίδια εγκαταστημένη ισχύ, η απαιτούμενη δαπάνη κατασκευής είναι μεγαλύτερη κατά 6 δις δραχμές (τιμές Ιουνίου 1984).
2. Χάνονται μεγάλες ποσότητες ηλεκτρικής ενέργειας

της τάξης των 100 εκατομμυρίων κιλοβατμών κατ' έτος. Αυτό ισοδυναμεί με απώλεια άλλων 15 δισ. δρχ. αφού για το ΥΗΣ Πηγών Αώου για τη λήψη 200 εκατομ. κιλοβατμών, δαπανάται ποσό της τάξης των 30 δις δραχμών.

3. Χάνεται χρήσιμη αποθηκευτικότητα νερού της τάξης των 100 εκατομμυρίων κυβικών μέτρων, από τη μη δημιουργία της λίμνης Γλίστρας, που στη Θεσσαλία τα νερά αυτά θα μπορούσαν να αρδεύσουν 150.000 στρέμματα. Από αυτό μόνον το γεγονός, προς 10.000 δρχ./στρ., η ετήσια ζημία θα είναι 1,5 δις δραχμές.
4. Η ανάσχεση φερτών υλών στη λίμνη Γλίστρας, θα παρέτεινε κατά πολλές δεκάδες χρόνια τη λειτουργία της από κάτω κειμένης λίμνης Σουκιάς.

Είναι σαφές η προξενούμενη ζημία στη χώρα, αν τελικά «περνούσε» αυτό το σχήμα. Ακόμη, ενώ στο φυλλάδιο της ΔΕΗ του 1986 για την εκτροπή, με διάμετρο της σήραγγας Μεσοχώρας 6,5 μ. (μήκους 8 χλμ.), δίνεται ετήσια ενέργεια 373 εκατομ. KWH, στο φυλλάδιο της ΔΕΗ του 1987, με την ίδια σήραγγα μήκους 8 χλμ., αλλά διαμέτρου 6,0 μ. (αντί 6,5 μ. του 1986), άρα μεγαλύτερες απώλειες, αντί να δώσουν μικρότερη ενέργεια, τη δίνουν... μεγαλύτερη (384 εκατομ. KWH). Αυτές, όμως, οι απαιτήσεις μεθοδεύσεις, εκτός του ότι είναι σοβαρά ζημιολόγες για τη χώρα, είναι γενικά απαράδεκτες. Επιβάλλεται χωρίς καμία καθυστέρηση να σταματήσει το σχήμα αυτό του ΥΗΣ Μεσοχώρας με τη μακριά σήραγγα και να προωθηθεί αυτό του 1981. Και φυσικά, χωρίς κανένα υδροηλεκτρικό σταθμό κάτω από το φράγμα Σουκιάς.

β. Αδιέξοδο στο «Σχήμα εκτροπής»

Η ίδια μεθόδευση που αναφέρθηκε πιο πάνω, εφαρμόζεται και στο σχήμα εκτροπής από τη λίμνη «Υψηλή Σουκιά» προς τη Θεσσαλία. Για να γίνουν πιο κατανοητά τα αναφερόμενα, δίνουμε το σχέδιο της επίμαχης περιοχής της εκτροπής από τη λίμνη «Υψηλή Σουκιά» με στάθμη 550 μ. προς τη Θεσσαλία με τις δύο παραλλαγές της «Λύσης Μαγειρία», δηλαδή, από αυτή τη λίμνη Σουκιάς προς την Παλαιοκαρυά-λίμνη Πύλης με στάθμη 330 μ. (Παραλλαγή 1 σε κύκλο) και από αυτήν την ίδια λίμνη Σουκιάς, αλλά προς Οξυά-λίμνη Μουζακίου με την ίδια στάθμη 330 μ. (Παραλλαγή 2 σε κύκλο). Αφού καθυστέρησαν επί 4 χρόνια μεταξύ παραλλαγών 1 και 2, όπως τα ανέφερα, τελικά μέχρι τώρα δείχνουν, στα λόγια όμως, να σταμάτησαν στην Παραλλαγή 2. Και από εδώ αρχίζουν τα μεγάλα αδιέξοδα, γιατί μπορεί μεν να αξιοποιείται η υδατόπτωση σε λίγο μεγαλύτερο ύψος (130 μ., αλλά μπορεί και μέχρι τα 110 μ., όπως έδειχνα στην πρώτη εργασία μου του 1972), όμως τα προβλήματα που δημιουργούνται είναι τα εξής:

1. Με την παραλλαγή 1, το νερό από τη λίμνη Σουκιάς προς τη Θεσσαλία, βγαίνει με σήραγγα μήκους 13 χλμ., ενώ με την παραλλαγή 2, βγαίνει με σήραγγα μήκους 18,5 χιλιομέτρων. Εκτός αυτού, με την παραλλαγή 2, μεταφέροντας το νερό προς τον ΥΗΣ-1 (Οξυάς ή Πευκόφυτου) από απόσταση 18,5 χλμ., παίρνουμε περιορισμένη σχετικά ισχύ, γιατί έχουμε μεγάλες απώλειες υδατόπτωσης στη μακριά αυτή σήραγγα. Έτσι, ενώ η ισχύς αυτού του ΥΗΣ είναι 160 MW, με την παραλλαγή 1 μπορούμε να πάρουμε διπλάσια ισχύ (320 MW), λόγω του ότι στο άκρο αυτής της σή-

ραγγας των 13 χλμ. υπάρχει η δυνατότητα αναρρύθμισης του νερού με ένα φράγμα ύψους 555-425 = 130 μ., αξιοποιώντας επιπλέον και το νερό του ρέματος Παλαιοκαρυάς.

2. Με την παραλλαγή 2, για να ριφθεί το νερό στον Πάμισο στη στάθμη 130 μ. από τη λίμνη Μουζακίου, η μεν σήραγγα προσαγωγής μέχρι τον ΥΗΣ Μουζακίου θα έχει μήκος 4 χλμ. διαμέτρου 8,0 μ., η δε διώρυγα από τον ΥΗΣ Μαυρομματίου μέχρι τον Πάμισο απαιτεί μήκος 2 χλμ. Αυτά αποφεύγονται με την παραλλαγή 1, γιατί ο σταθμός κάτω από τη λίμνη Μουζακίου, μετατίθεται ανάμεσα στις δύο ρυθμιστικές λίμνες Πύλης και Μουζακίου, δηλαδή μεταξύ των ποταμών Πορταϊκού και Πάμισου με τη διαφορά ότι η αξιοποίηση θα γίνεται μέχρι τη στάθμη 140 μ., δηλαδή κατά 10 μ. λιγότερο. Το κέρδος, όμως, των απωλειών υδατόπτωσης είναι διπλάσιο (20 μ.).
3. Το αδιέξοδο αυτό είναι από τα πιο ουσιαστικά. Πρόκειται για το εξής: Ο Σταθμός Μουζακίου, πρέπει οπωσδήποτε να είναι αντιστρέψιμος και όχι συμβατικός, ώστε να μπορεί να λειτουργεί και κατά τη χειμερινή περίοδο —τότε ιδιαίτερα χρειάζεται—, κατεβάζοντας το νερό από τη λίμνη Μουζακίου προς την κατάντη αναρρυθμιστική λίμνη Μαυρομματίου κατά την ημέρα, παίρνοντας ισχύ και ενέργεια αιχμής. Και κατά τη νύχτα, εναποθηκεύοντας αντίστροφα το νερό από τη λίμνη Μαυρομματίου προς τη λίμνη Μουζακίου, να το κρατά διαθέσιμο για την αρδευτική περίοδο. Αν ο Σταθμός αυτός γινόταν συμβατικός (χωρίς αντιστρεψιμότητα), η εκτροπή κυριολεκτικά καταστρέφεται, γιατί ή θα έπρεπε ο Σταθμός αυτός ισχύος 270.000 KW (270 MW) να μη λειτουργεί κατά τη χειμερινή περίοδο, πράγμα εντελώς απαράδεκτο, ή αν λειτουργούσε, τότε, δε θα έμενε νερό για τις αρδεύσεις, πράγμα ακόμα περισσότερο απαράδεκτο. Παρά τις επανειλημμένες σχετικές προειδοποιήσεις μου, εξακολουθούν να παρουσιάζουν το Σταθμό αυτό συμβατικό, γιατί η τοπογραφία του εδάφους στην περιοχή αυτή, θα επέβαλε πολύ μεγάλες δαπάνες με υπογειες κατασκευές, ώστε η υδροληψία να τοποθετηθεί στο απαιτούμενο βάθος. Στο αδιέξοδο, λοιπόν, αυτό, η «διέξοδος» που δίνουν, είναι να αφήνουν το μεγάλο αυτό πρόβλημα σε εκκρεμότητα... (με την Παραλλαγή 1 δεν υπάρχει πρόβλημα).
4. Το αναρρυθμιστικό φράγμα Μαυρομματίου, είναι —κατά την άποψή μου— πολύ επικίνδυνο, βρισκόμενο στα ριζά ορεινού όγκου με υψόμετρο 860 μ., με μήκος στέψεως 1.800 μ. (μοιάζει περισσότερο με μαντρί) και με μικρή χωρητικότητα λίμνης.
5. Προκλήθηκαν να απαντήσουν οι «αρμόδιοι», γιατί τον ΥΗΣ Πευκόφυτου στο φυλλάδιο της ΔΕΗ του 1986, τον δίνουν ετήσιας ενέργειας 430 εκατομ. KWH και στο φυλλάδιο της ΔΕΗ του 1987 με ετήσια ενέργεια 486 εκατομ. KWH. Ποιο φυλλάδιο λέει την αλήθεια, του 1986 ή του 1987; Δεν απάντησαν.
6. Προκλήθηκαν οι ίδιοι αυτοί «αρμόδιοι» να απαντήσουν, γιατί στο φυλλάδιο της ΔΕΗ του 1986 τον ΥΗΣ Μουζακίου τον έδιναν με ετήσια ενέργεια 450 εκατομ. KWH και στο φυλλάδιο της ΔΕΗ του 1987 τον δίνουν με 578 εκατομ. KWH. Από πού βρήκαν αυτά

τα περισσότερα $578 - 450 = 128$ εκατομμύρια KWH; Και πάλι δεν απάντησαν.

7. Μία άλλη χαρακτηριστική ανακολουθία, πολύ κτυπητή, η εξής: Στο διαφημιστικό φυλλάδιο της ΔΕΗ του 1987, τυπωμένο σε χαρτί πολυτελείας (σε κάτι τέτοια πάμε καλά), με μεγάλα κίτρινα γράμματα σε πράσινο φόντο αναγράφεται: «Η εκτροπή του Αχελώου θα αυξήσει κατά 2.300.000 στρέμματα αρδευόμενες εκτάσεις του θεσσαλικού κάμπου». Αυτό σημαίνει, ότι η ποσότητα νερού από τον Αχελώο που θα πρέπει να διατεθεί στη Θεσσαλία, θα είναι $2.300.000 \text{ στρ.} \times 640 \text{ μ}^3/\text{στρ.} = 1.472 \text{ εκατομμύρια κυβικά μέτρα νερού}$. Και αν υπολογίσουμε και τα 300 εκατομ. κυβ. μέτρα νερού που θα χρειαστούν για βιομηχανικό νερό και τη διάσωση του Πηνειού, συμπεραίνουμε ότι φτάνουμε σε όγκο νερού 1772 εκατομμύρια κυβικά μέτρα. Δεν τελειώσαμε όμως, γιατί σ' αυτά πρέπει να προστεθεί και ο όγκος του νερού που αφήνουν για τον ΥΗΣ Συκιάς, που όπως αναφέραμε στην αρχή είναι 440 εκατομ. μ^3 (παροχή $14 \text{ μ}^3/\delta\lambda.$). Έτσι όμως, ο μέσος ετήσιος όγκος νερού στη «Συκιά» γίνεται $1472 + 300 + 440 = 2212 \text{ εκατομ. μ}^3$, ενώ στην πραγματικότητα είναι μόνον 1545 εκατομ. μ^3 (παροχή $49 \text{ μ}^3/\delta\lambda.$). Και αν ακόμα υποθέσουμε, ότι ο Υπουργός Περιβάλλοντος δε θα θελήσει να διασώσει το καταστραμμένο ήδη περιβάλλον του Πηνειού ποταμού, ούτε να εξασφαλίσει το βιομηχανικό νερό, δηλαδή αν αφαιρέσουμε τα 300 εκατομ. κυβικά μέτρα, το υπόλοιπο είναι $1472 + 440 = 1912 \text{ εκατομ. μ}^3$.

Κατά συνέπεια, ψεύδονται όταν διακηρύσσουν, γραπτώς μάλιστα, ότι από τη λίμνη Συκιάς μπορούν να λειτουργήσουν τον ΥΗΣ Συκιάς και, ταυτόχρονα, από το υπόλοιπο νερό της λίμνης Συκιάς, να αρδεύουν στη Θεσσαλία και 2.300.000 στρέμματα. Γίνεται φανερό, ποια ανορθόδοξα —επιεικώς— μέσα μετέρχονται, αρκεί να κατασκευάσουν τον ΥΗΣ Συκιάς για να ματαιώσουν ή έστω να κουτσουρέψουν την εκτροπή.

Και ποιος μας λέει ότι από τη λίμνη Συκιάς θα στέλνουν προς τον ΥΗΣ Συκιάς μόνον 440 εκατομ. μ^3 νερού το χρόνο και όχι πολύ περισσότερα, αφήνοντας για τη Θεσσαλία καμιά 700αριά μόνον εκατομ. κυβικά μέτρα; Αυτό ήταν, άλλωστε, το παλιό σχέδιο των αρμοδίων της ΔΕΗ. Φαίνεται, η ΔΕΗ δεν κατάλαβε ακόμα, ότι με αυτά που επιτρέπει να γίνονται, πριονίζει το κλαδί πάνω στο οποίο κάθεται.

Για τον υπογράφοντα, που γνωρίζει σε βάθος πρόσωπα και πράγματα, δεν προξενεί κατάπληξη το γεγονός, ότι όλοι αυτοί οι γνωστοί πολέμιοι της εκτροπής αυτής, σήμερα που μύρισαν «ψητό», εμφανίζονται ως προαγωγοί της εκτροπής. Στην πραγματικότητα, μερικοί συνεχίζουν την τακτική της υπονόμευσής της και σήμερα. Και επιβάλλεται να απομακρυνθούν αυτά τα άτομα —μπορώ να υποδείξω ποια—, από κάθε τι που έχει σχέση με την πραγματοποίηση της εκτροπής.

Πρέπει ακόμα να γίνει καλά κατανοητό το θέμα της παραβολής των δύο παραλλαγών της «Λύσης Μαγειρία», που δίνονται στο συνημμένο σχέδιο. Το εξηγούμε συνοπτικά.

9. Παραβολή των δύο παραλλαγών

Κατ' αρχήν, από πλευράς δικαιωμάτων μου πνευματικής ιδιοκτησίας, μου είναι αδιάφορο αν τελικά γίνει η Παραλλαγή 1 ή η 2, αφού και οι δύο αναφέρονται λεπτομερώς στην πρώτη εργασία μου του 1972, δηλαδή πριν από 16 ολόκληρα χρόνια. Σήμερα όμως, με τις συνεχώς αυξανόμενες υδατικές ανάγκες της Θεσσαλίας, με τους ταχείς ρυθμούς ανάπτυξης της κ.λπ., επιβάλλεται να γίνει κατανοητό καλά το θέμα αυτό, ίσως ακόμη και από πλευράς διαφύλαξης του γοήτρου και της ίδιας της ΔΕΗ. Κι αυτό, γιατί ιδιαίτερα οι ξένοι σοβαροί μελετητικοί οίκοι που θα αναμειχθούν στην προώθηση της εκτροπής αυτής —εννοείται κατόπιν της σχετικής αδειάς μου—, δε θα θελήσουν και δεν μπορούν από δύο Παραλλαγές, να μην εγκρίνουν τη συμφερότερη. Θα δώσουμε συνοπτικά μερικά βασικά συγκριτικά στοιχεία.

α. Παραβολή ενέργειας-ισχύος

Με την Παραλλαγή 2, στη μακριά σήραγγα των 18,5 χλμ., έχουμε απώλειες τριβής 29 μ., ενώ με την αναρρύθμιση του νερού στο άκρο της σήραγγας των 13 χλμ. στην Παλαιοκαρυά (παραλλαγή 1), οι συνολικές απώλειες είναι μόνον 9 μ. Άρα κέρδος 20 μ. Έτσι, παρά το ότι στην Παραλλαγή 2, η αξιοποίηση προβλέπεται μέχρι το υψόμετρο 130 μ., ενώ με την Παραλλαγή 1 μέχρι το υψόμετρο 140 μ., τελικά με την Παραλλαγή 1 κερδίζονται και 10 μ. Και αν ακόμη στην Παραλλαγή 1, η αξιοποίηση δε γίνει, όπως δείχνεται στο σχέδιο με 2 βαθμίδες, αλλά μέχρι τη λίμνη Πύλης με μία σήραγγα συνολικού μήκους 16 χλμ. πάλι το νερό βγαίνει στη διδυμη λίμνη Πύλης-Μουζακίου (στάθμη 330 μ.) με μικρότερο μήκος κατά $18,5 - 16,0 = 2,5 \text{ χλμ.}$ Αυτό σημαίνει δυνατότητα λήψης και μεγαλύτερης ισχύος, με την ίδια σχεδόν υδατόπτωση και περισσότερης ενέργειας.

β. Μήκος σιράγγων

Με την παραλλαγή 2, το συνολικό μήκος σιράγγων είναι $18,5 + 8,0 + 4,0 = 30,5 \text{ χλμ.}$, ενώ με την Παραλλαγή 1 είναι $1,30 + 3,0 + 9,0 = 25 \text{ χλμ.}$ (χωρίς αναρρύθμιση νερού), πράγμα που δίνει όφελος κατασκευαστικού κέρδους 13%, εκτός του χρονικού κέρδους. Όπως και να εξετάσουμε το πράγμα, με αναρρύθμιση ή χωρίς αναρρύθμιση (για ισοδύναμη σύγκριση), η Παραλλαγή 1 υπερτερεί επί όλων των σημείων της Παραλλαγής 2, που επιπλέον είναι και δικαιότερη από την άποψη της κατανομής του νερού μεταξύ των Νομών Τρικάλων και Καρδίτσας, γιατί είναι παράλογο και απαράδεκτο, να παίρνεται το νερό από τον Πορταϊκό του Νομού Τρικάλων και να κατευθύνεται προς περιοχές ανατολικά του Μουζακίου, αφήνοντας μεγάλες εκτάσεις στα βόρεια της Πύλης χωρίς νερό. Ούτε είναι αποδεκτό, το νερό για τις αρδεύσεις να δίνεται από τη στάθμη 130 μ., τη στιγμή που και η ίδια η ΕΛΕΚΤΡΟ-ΒΑΤΤ είχε υποδείξει ότι πρέπει να δίνεται από τη στάθμη 180 μ.

Θεωρώ, ότι ακόμη και η γεωλογία στην Παραλλαγή 1, είναι ευνοϊκότερη της Παραλλαγής 2. Οι διάφορες μηκοτομές υπάρχουν ήδη στο Ι.Γ.Μ.Ε.

Δεν χρειάζονται ούτε περισσότερα, αλλά ούτε και σχόλια για όσα αναφέρθηκαν και καταγγέλλθηκαν στο κείμενο αυτό.

Βρισκόμαστε μπροστά σε μία πρωτοφανή κατάσταση πα-

ραπλάνησης της κοινής γνώμης. Και ούτε είναι δυνατόν, παρόμοια μεγάλα τεχνικά έργα να κρίνονται με κομματικά κριτήρια της εκάστοτε καταστάσεως και να αλλάζουν σχέδια προς το χειρότερο, επειδή προηγούμενα π.χ. είχε υιοθετηθεί κάτι άλλο, που ήταν όμως και το σωστό. Διαπιστώνεται, ότι ακολουθείται κάποια περίεργη τακτική. Θέτονται ερωτήματα με δημοσιεύματα και καταγγελίες στα αρμόδια υπουργεία και δεν λαμβάνεται καμία απάντηση. Για παράδειγμα, μετά σχετική εξώδικη διαμαρτυρία μου προς τα αρμόδια υπουργεία και τη ΔΕΗ για τη βάνουση προσπάθεια κλοπής της πνευματικής μου ιδιοκτησίας που επιχειρείται, πήρα από το Υπουργείο Βιομηχανίας Ενέργειας και Τεχνολογίας το έγγραφο προς τη ΔΕΗ, που δίνεται σε συνημμένη φωτοτυπία. Δε μου δόθηκε καμία απάντηση. Θα συνέβαινε αυτό σε οποιαδήποτε άλλη ευρωπαϊκή χώρα; Πώς γίνεται να συμβαίνουν τέτοια απαράδεκτα πράγματα σε μία χώρα, μέλος της ΕΟΚ; Και γιατί τουλάχιστον, να μην κληθώ έστω, να συμμετέχω στις διαδικασίες προώθησης των σχεδίων πραγματοποίησης της εκτροπής αυτής, και ως εμπνευστής αυτής της λύσης, αλλά και ως ειδικός στα θέματα αυτά, με μεγάλη πείρα και σε ανάλογα μεγάλα έργα στο εξωτερικό (Σοβιετική Ένωση); Η απάντηση είναι απλή. Γιατί, αν έπαιρνα ενεργό και καθοριστικό μέρος, δε θα συνέβαιναν όλα αυτά τα τραγελαφικά, δε θα υπήρχαν όλες αυτές οι καθυστερήσεις και η εκτροπή αυτή θα είχε από χρόνια τώρα πραγματοποιηθεί. Αυτό όμως δεν το ήθελαν, ούτε τώρα το θέλουν στη ΔΕΗ, γι' αυτό και βάζουν συνεχώς στα προγράμματά τους, ακόμα και τώρα, τα δύο Υδροηλεκτρικά Έργα Συκιάς και Αυλακίου, που ήδη αποδείξαμε, αν γίνονταν, δε θα επέτρεπαν την πραγματοποίηση της εκτροπής. Και όχι μόνο δε με κάλεσαν να παίρνω μέρος στις σχετικές διαδικασίες για την προώθηση της εκτροπής, αλλά, απεναντίας, με εξουδετέρωσαν εντελώς, με δυσμενή μετάθεση από την αρμόδια Δ/νση της ΔΕΗ, που χειρίζεται τα θέματα αυτά, σε άλλη Δ/νση εκτός της ειδικότητάς μου. Έχουμε δηλαδή, καταλήστευση της εργασίας μου με εξόντωσή μου. Με άλλα λόγια, κανονική «ληστεία μετά φόνου», παρά τις πολλές έγγραφες εκκλήσεις μου να χρησιμοποιηθώ και να μην παραμένω σε αχρηστεία. Δε με άφησαν ούτε διάλεξη-διάλογο να κάνω στην αρμόδια Δ/νση της ΔΕΗ, τη ΔΑΥΕ, που είχα ζητήσει και εγγράφως αλλά και προφορικώς, ακριβώς για να προλάβω αυτές τις άσχημες εξελίξεις, να κερδηθεί χρό-

νος και να αποφευχθεί άσκοπη κατασπατάληση του δημοσίου χρήματος. Πάντως, η ΔΕΗ έχει παραδεχθεί, ότι η επίμαχη αυτή εργασία μου εκπονήθηκε εκτός των υπηρεσιακών μου καθηκόντων (άλλωστε, τότε το 1972, όπως ανέφερα, με είχαν απομακρύνει από την αρμόδια Δ/νση της ΔΕΗ που κάνει αυτές τις μελέτες).

10. Προτάσεις

1. Επανεξέταση του σχεδίου της εκτροπής, για την ταχύτερη και συμφερότερη εκτέλεσή του, χωρίς ΥΗΣ Συκιάς και Αυλακίου και χωρίς άλλες κακοποιήσεις της.
2. Απομάκρυνση από κάθε τι που έχει σχέση με την εκτροπή, των προσώπων που την πολέμησαν και την παρεμπόδισαν με διαστρεβλωμένα στοιχεία, προξενώντας μεγάλη ζημία στην εθνική Οικονομία της χώρας. Θα έπρεπε, δε, και να τιμωρηθούν.
3. Ζητώ αναγνώριση των δικαιωμάτων μου επί της εκτροπής αυτής, με αναφορά στο εξής, μόνον, ως «Λύση Μαγειρία» και ανάθεση σε μένα της γενικής επίβλεψης της πραγματοποίησής της, για να μη χαθεί πλέον άλλος χρόνος και χρήμα.

Η ιστορία της εκτροπής του Αχελώου στη Θεσσαλία, που ήδη άρχισα να συγγράφω, θα ρίξει άπλετο φως με τεκμηριωμένα στοιχεία, γεγονότα και καταλογισμό ευθυνών, σ' αυτό το μεγάλο εθνικό θέμα που καταταλαιπωρεί τη χώρα επί 16 μέχρι τώρα ολόκληρα χρόνια. Σε κανένα δε θα επιτραπεί την ιστορία αυτή, ούτε να την οικειοποιηθεί, ούτε να την παραποιήσει.

Ευχαριστώ που με ακούσατε και θα απαντήσω σε ερωτήσεις.

Πρόεδρος (Κουράκος): Ευχαριστούμε τον κύριο Μαγειρία. Η επόμενη εισήγηση είναι του κυρίου Καρακατσούλη, καθηγητή της Γεωπονικής Σχολής, ο οποίος απουσιάζει, είναι στο Νέστο. Θα την παρουσιάσει ο κύριος Παγώνης, βοηθός στην Γεωπονική Σχολή, με θέμα: «Εκτροπή Αχελώου: Βασικά ερωτήματα που ζητούν τεκμηριωμένη απάντηση».